

Pravkar
IZŠLO

BORIS STROHSACK:
POSTOPEK ZARADI UGOTAVLJANJA KRŠITEV
DELOVNIH DOLŽNOSTI V DELOVNI ORGANIZACIJI

V zbirki
Pogovori 67

CINKARNA
GELJE

vodotopna barva za zid

Pustite, da vam VO-BA obarva stanovanje!

Z vašo spretnostjo bo to dvakrat preprosto!

HVALA
ZA
TAKŠNO
ZAŠČITO!
STRAN 8

DELAVSKA
ENOTNOST

PROLETARCI VSEH DEŽEL — ZDRUŽITE SE!

SOBOTA, 12. AVGUSTA 1967

Št. 31, leto XXVI

DOVODNI KANAL — KMALU NARED

Trenutno največje slovensko gradbišče HE Srednja Drava I počasi dobiva svojo bodočo obliko. Minuli teden so delavci Tehnogradenj, ki gradijo to elektrarno, praznovali v Zlatoličju malce nenavaden »likof«. Proslavili so namreč konec del pri polaganju obloge dna dovodnega kanala

za novo hidrocentralo Srednja Drava I.

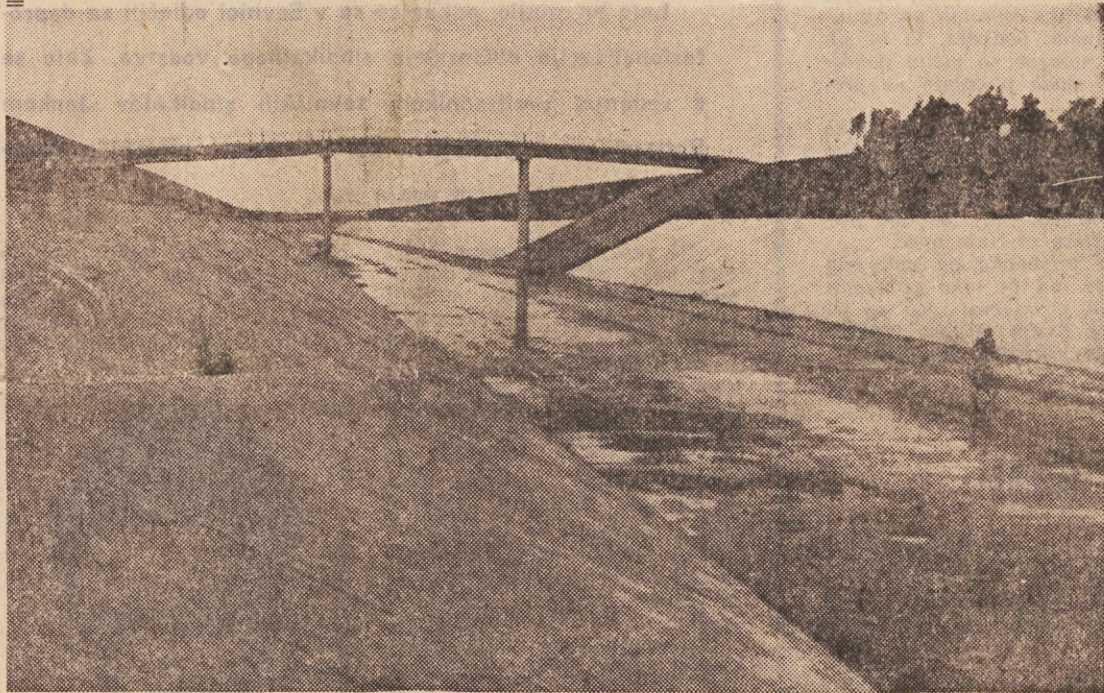
Kanal za hidroelektrarno Srednja Drava I je dolg 17 kilometrov, njegovo dno pa je široko 20 metrov. Delavci Tehnogradenj so vanj v dveh slojih, debelih skupno 13 centimetrov, vgradili 360.000 kvadratnih metrov betona in porabili kar tisoč vagonov cementa. Preosta-

lo pa je še betoniranje 590.000 kvadratnih metrov brežin kanala, ki je prav zdaj v polnem teku in bo predvidoma končano v začetku druge polovice prihodnjega leta. Ko bodo tudi ta dela končana, bo celotna betonska površina kanala obsegala 1.100.000 kvadratnih metrov, kar je približno

enako površini avtomobilske ceste Ljubljana-Zagreb.

Z novim specialnim finišerjem za betoniranje dna in brežin kanala dela hitro napredujejo. Samo v juniju in juliju letos so zbetonirali delavci Tehnogradenj 120 tisoč kvadratnih metrov dna in brežin kanala ter hkrati s tem postavili »državni« dnevi dolžinski rekord betoniranja: v enem dnevu so zbetonirali 560 dolžinskih metrov betonskega traku, širokega deset metrov.

Oktober letos v Tehnogradnjah pričakujejo iz Zahodne Nemčije še en moderen finišer za poševno betoniranje, tako da bodo od tedaj dalje brežine kanala še veliko hitreje »oblagali« z betonom. Zato tudi na gradbišču prepričljivo zatrjujejo, da bodo kanal zgradili v predvidenem roku, to je do konca prvega polletja prihodnjega leta, ko bo dograjena tudi strojnica nove dravske hidroelektrarne Srednja Drava I. -ju-

DELAVSKA
ENOTNOST
V AKCIJI

Nekatera protislovja

in nerešena vprašanja

v devizni participaciji

Devizni režim še na prepihu

Turistična sezona se nagiba v drugo polovico in zato ni naključje, da smo se v naših prispevkih spomnili delovnih organizacij, ki so ustvarile znaten izkupiček na turističnem trgu, vendar jim teh zaslug v naši družbi še nismo znali ovrednotiti. Ko bomo z debelimi črkami pisali o letošnji devizni turistični beri, bomo vendarle morali razmisliti tudi o tem, da bi bila lahko še večja, če bi znali spodbuditi podjetja za še večji devizni priliv.

V današnjem in hkrati zadnjem prispevku na temo »Nekatera protislovja in nerešena vprašanja v devizni participaciji« smo zaprosili za sodelovanje nekatere predstavnike republiških organov.

Strnimo osnovne ugotovitve iz prvih treh prispevkov.

● Trgovina, ki ima zasluge za 30 % realiziranega turističnega prometa, ne dobi niti centa za tak izvoz, čeprav prodaja na domačem trgu celo dražje kot na zunanjem.

● V gostinstvu odmerjajo različne »devizne porcije«, kajti v tej turistični dejavnosti vlada tak zakoniti devizni red, da so deležni devizne participacije samo hotelirji, preostali gostinci pa dobijo za »izvozni zrezek« samo dinarje.

● V storitveni obrti vedo le to, da rezervnih delov brez deviz ni, vendar vgradijo mehaniki rezervni del v tuje avtomobile za dinarje, saj se ve, da je tuje neke pri nas že zamenjal tuja plačilna sredstva za naša.

— Devizna sredstva so se torej natekla, vendar jih ne preštejejo tisti, ki posredno prodajajo zanje.

RES NI MERIL ZA DEVIZNO PARTICIPACIJO?

Ze po tem bežnem naštevanku je očitno, da z delitvijo deviznih sredstev nekaj ni v redu. Na gospodarski zbornici so me nekateri sobesedniki z odgovori vendar presenetili. Na svetu za gostinstvo so razložili, da ni realne osnove za obračunavanje devizne participacije, na

primer v restavracijskih podjetjih, kajti kdo bo kontroliral, ali je gost pojedel zrezek kot domačin ali kot tujec?! Za skupino turistov, ki poravnava račune z »voucheri« (s turističnimi čeki), participirajo gostinci - restavratereji pri davčnem iztržku, medtem ko pri individualnih gostih, ki plačujejo

(Nadaljevanje na 6. strani)

BOMO SLEDNJIČ LE DOČAKALI SPREMEMBO V DEVIZNEM REŽIMU — NA BOLJE SEVE?!

Vnovič pogreta resnica

Naša tekstilna industrija je že zahripa od neučinkovitega in nenehnega pritoževanja. Životari, rada bi pa živel. Ne domišljam si, da jo bo tole moje pisanje ozdravilo, znak solidarnosti s prizadejmi pa najbrž le je, hkrati pa upam, da bo vsaj malo podobno raketi, ki naj vsaj malce osvetli čedalje bolj zamračeno tekstilno obzorje.

Predstavniku Tekstilne tovarne Prebold so v ljubljanskem Tekstilu bahavo razkazovali bogate zaloge uvoženega blaga.

Obiskovalec si je ogledal vskladiščeni tuji tekstil, nato pa pripomnil:

»Ja, veliko ste uvozili, toliko, da mi ne bomo imeli ne dela, ne denarja.«

Njegovo puščico pa so v Tekstilu zavrtili:

»Ne spuščajmo se na področje, ki ga sami ne bomo uredili.«

Anektoda je stara nekaj tednov, njena sol pa je še vedno uporabna. Uvoženo tekstilno blago je za trgovino še vedno močan magnet, zlasti če izdelke dobi po dumpinskih cenah.

Mislite, da jih ne dobi? Vprašajte tekstilce v Preboldu. Na milijone rut so izdelali in prodali letno, dokler trgovci niso napolnili prodajnih polic z madžarskimi rutami, za katere so dali toliko, kot stane naše proizvajalce samo material. Seveda jih niso prodajali po smešno nizkih cenah, ampak po »normalnih« in zaslužek spravili. No, takšne zlate jame se še lahko odprejo, kajti pri nas nismo tako solidarni do domače industrije kot v drugih državah, kjer dajo na indeks vsako tuje podjetje, ki s pretirano nizkimi cenami napravi zmedo v prodaji domačih izdelkov...

Takle dumpinski uvoz je lahko prava katastrofa za ozko specializirano tovarno. Kvalitete uvoženega blaga namreč nihče ne kontrolira, medtem ko se morajo domači tekstilci ravnati po JUS, vrhu tega pa tekstilno industrijo se vedno veže prisilni jopič kontroliranih cen.

(Nadaljevanje na 6. strani)

— Ali veš, da je danes deseta obletnica, odkar varčujeta za stanovanje!

Karikatura: ANDREJ NOVAK

VELETRGOVINA

mercator

IMPORT—EXPORT

NUDI VEDNO SVEZE

SADJE IN
ZELENJAVO

REZERVIRANI STOLPEC

Majda Gulič,

blagajničarka občinskega odbora Društva upokojencev Slovenije v Kopru

• Zaradi milega podnebja si marsikateri upokojenec izbere prav vaše mesto za priložen oddih po dolgih letih trdega dela. Zato je v Kopru število upokojencev razmeroma večje kot drugod, društvo pa gotovo močnejše. Zanima nas predvsem, kaj nudi društvo svojim članom...?

Upokojencev je na Koprskem zares veliko, kljub temu pa šteje naše društvo komaj 400 članov. Tisti z visokimi pokojninami namreč menijo, da od društva nimajo česa pričakovati. Zato so naši člani v glavnem le upokojenci s skromnimi prejemki, ki jim še tako drobne usluge že veliko pomenijo.

Kaj nudi društvo našim članom...? Se zdaleč ne vsega, kar bi si želeli. Naše materialne možnosti so namreč minimalne, zato si ni tako težko predstavljati, da ne moremo dati od sebe ne vem česa. Razpolagamo namreč le z delom članarine, del pa gre za list Upokojenec, ki ga prejema sleherni član društva. Občasno pa organiziramo izlete in pri tem iščemo možnosti, da bi bile usluge čim bolj cenene, izleti pa čim mišljivejši. Letos smo organizirali že tri izlete, v načrtu pa sta še izlet v Benetke in izlet v hribe.

Vsekakor moram omeniti, da posredujemo našim ljudem tudi posojila za adaptacijo stanovanj, vendar le v višini do enega milijona, in še to v zelo omejenem številu. Najbolj pogosto pa pomagamo svojim članom z najrazličnejšimi nasveti, s pisanjem priporočil in prošenj, saj že s tem marsikomu precej koristimo.

Ivan Istenič,

tajnik občinskega odbora Društva upokojencev SRS na Vrhniki

• Kaj bi lahko povedali o delu vaše organizacije?

S tremi milijoni S-dinarjev kredita, ki nam ga je odobrilo republiko društvo upokojencev in s prostovoljnimi delom ter s prispevki naših članov smo si pred tremi leti zgradili dom, kjer se lahko shajamo in zabavamo. Imamo tudi balnišče in bife, ki kar dobro 'nese'. Zato bomo naš dolg lahko poravnali že do konca naslednjega leta. Potem bomo, vsaj upam, lahko članstvu nudili še kaj več, kot jim lahko nudimo zdaj; ko jim konkretno pomagamo predvsem pri urejanju njihovih pokojninskih zadev. Predvsem mislim na finančne podpore, ki bi jih mnogi bili zelo potrebni. Čeprav smo namreč po višini pokojnin med boljšimi občinami, povprečje naših pokojnin ne presega 43.000 S-din.

Vsako leto za prvi maj in za Silvestra obiščemo naše bolne člane, ki se jih takrat spomnimo tudi s skromnimi darili. Tako jim pomagamo preživeti občutek, da so osamljeni in pozabljeni. Na leto priredimo tudi nekaj izletov. Poln avtobus naših članov smo letos že odpeljali v Trst in Gorico; zdaj zbiramo prijave za izlet na Plitvička jezera, v Metliko in Kumrovec.

Se to: iz sredstev stanovanjskega prispevka od pokojnin smo pred kratkim kupili 4 stanovanja, da bi tako pomagali pri razreševanju perečih stanovanjskih problemov. Ko se bo spet nabralo nekaj sredstev, pa mislimo našim članom odobriti tudi posojila za adaptacije in popravila njihovih stanovanj.

Ludvik Štih,

predsednik občinske podružnice Društva upokojencev Slovenije na Viču

• Povejte, prosim, kaj je v zadnjem času napravila vaša podružnica za svoje člane.

Po pravici povedano, ne prav veliko. Lani smo razdelili najrevnejšim viškim upokojencem zimsko pomoč, ki je bila žal le simbolična, po 5000 S-din, ali kakšen tisočak več, letos v septembru pa bomo organizirali izlet v Logarsko dolino.

Na kakšen odziv bo izlet naletel med upokojenci, ne vem. Stari upokojenci morajo vsak dinar nekajkrat obrniti, predno ga zapravijo, ko pa so pokojnine tako nizke. Če pa bo zanimanje, bomo izlete še prirejali.

S 25 milijoni, ki nam jih je dal Zavod za socialno zavarovanje, smo za prvo silo rešili stanovanjske probleme najbolj ogroženih upokojencev, v obliki posojil, z drugimi 26 milijoni, ki jih imamo še obljubljene, pa se bomo verjetno obrnili na podjetje Doma, ki nam je pri gradnji stanovanj za upokojence pripravljeno prisločiti na pomoč.

Za druge oblike sočelovanja pa med našimi člani ni zanimanja. Večina jih dela v družbeno političnih organizacijah na svojem terenu, nekateri upokojenci pa se za nobeno stvar ne zanimajo in sodelovanje z nami, žal, odklanjajo.

Pravkar izšlo!

V 16. zvezku zbirke Pogovori 67, ki jo izdaja Delavska enotnost, je izšel priročnik:

Boris Strohsack:

POSTOPEK ZARADI UGOTAVLJANJA KRŠITEV DELOVNIH DOLŽNOSTI V DELOVNI ORGANIZACIJI (DISCIPLINSKI POSTOPEK)

NEKAJ BESED O TEJ BROŠURI:

Temeljni zakon o delovnih razmerjih sicer ureja odgovornost delavca proti delovni skupnosti, vendar pa so njegova določila zelo okvirna. Tudi to pomembno vprašanje morajo delovne skupnosti urejati same s svojimi splošnimi akti. Ta naloga pa je za marsikatero delovno skupnost težavna, še posebej pa za manjše delovne skupnosti, ki nimajo strokovnjaka — pravnika, da bi splošna načela o odgovornosti delavca za kršitve delovne dolžnosti konkretiziral v splošnem aktu delovne skupnosti. Zato je ta knjižica namenjena predvsem tistim delovnim organizacijam, ki ne morejo imeti pravne službe, ki naj sicer spremlja pa tudi izvaja načela o odgovornosti delavca svoji delovni skupnosti. Knjižica pa je namenjena tudi delavcem, nosilcem samoupravnih pravic. V praksi namreč še vse prepogostokrat ugotavljamo, da delavci vse premalo poznajo svoje pravice. Zato pomeni ta knjižica poskus, kako delavcu približati to, sicer zanj močno občutljivo področje. Slednjič, knjižica sicer ni namenjena pravniku, ki dela v delovni organizaciji, vendar pa bo tudi pravnik lahko našel vsaj spodbudo za razmišljanje, na kakšen način še bolj približati splošni akt delovne skupnosti svojemu namenu.

Brošuro lahko naročite pri upravi Delavske enotnosti, Ljubljana, Dalmatinova 4/II. — Cena 5 N-dinarjev.

INTERVJU Z JANKOM REBERNIKOM, PREDSEDNIKOM OBSS SEVNICA:

ZA ZDAJ BREZ HUJŠIH PRETRESOV

Leto bo minilo, odkar so se v Sevnici odločili za deprofesionalizacijo občinskega sindikalnega vodstva. Zato se s sedanjim predsednikom sevnških sindikatov Jankom Rebernikom pogovarjava kar v njegovi pisarni v Kopitarni, katere tehnični vodja je.

»Ne vem, kako bi rekel. Marsikaj kaže, da smo se za deprofesionalizacijo prehitro odločili in da, se nanjo organizacijsko nismo dobro pripravili. Pogosto se namreč primeri, da s tajnikom drug drugega čakava, kaj in kako bo kdo storil, kakšno pobudo bo dal in podobno. Tako 'zanašanje' na druge je po svoje značilno tudi za naše predsedstvo, katerega člani so sicer zadolženi za posamezne naloge. Zaradi tega trpi povezava s sindikalnimi podružnicami. Ni namreč dovolj, da smo v stalnem stiku s predsedniki, oz. z izvršnimi odbori. Tudi kolektive bi morali pogostejše obiskovati. Če bomo našli primerno obliko za naše delo, bo to uresničljivo brez prehodnih obremenitev za posameznike in tudi zame, ki imam na svojem delovnem mestu čez glavo dovolj in preveč dela.«

»Če prav razumem, v načelu soglašate z deprofesionalizacijo v sindikatih in v drugih političnih organizacijah?«

»Seveda, vendar je pot od načela do prakse dolga in tudi trnava. Če se ne bomo znali izklopiti iz zagate — kot sem že rekel, gre predvsem za notranjo organizacijo pri delu občinskega sindikalnega sveta — bi lahko doživeli hude posledice, kar bi bilo ob sedanjih razmerah še posebej kritično, ker bi lahko zapravili ves kapital, ki smo si ga pridobili doslej. Tudi aktivnosti sindikatov, tako občinskega sveta kot podružnic, namreč velja pripisati, da so nekateri kolektivi z uspehom razrešili težave. Kot značilen primer bi

omenil tovarno tanina, ki je obrat kombinata Konus. Pred časom so npr. mislili celo na likvidacijo tega obrata, vendar se je njihov sindikat temu uprl.

Podrobnejša proučitev takratnih razmer je pokazala, da imajo perspektivo, ki so jim jo nekateri odrekli. Zda sicer preživljajo podobne težave kot vse naše gospodarstvo, vendar proizvodnja teče bolj ali manj normalno, kot da nikoli nihče niti pomislil ne bi, kaj šele 'pregovoriti' o ukinitvi tega obrata. So se pač strokovne službe bolj zganile...«

»Dovolite, da nadaljujete z deprofesionalizacijo. Nekateri menijo, da se zanj lahko odločajo tam, kjer gospodarstvo ne preživlja prevelikih težav, ko je skratka delo in življenje umirjeno, pa čeprav jih tudi prizadeva uresničevanje družbene reforme. Kaj pravite k temu?«

»Nekaj resnice bo v tem. Naše gospodarstvo se je v preteklosti res borilo s hudimi težavami in je bilo vselej navezano skoraj v celoti na lastne sile. Saj še asfaltne ceste povezuje s sosedi nimamo... Šele zdaj smo tako daleč, da je asfaltiranih prvih nekaj kilometrov ceste okoli Sevnice. S sosedi pa se zdaj pogovarjamo, kako bi asfaltni trak s skupnimi sredstvi in postopoma sklenili do Zidnega mosta in Krškega. Potem bo pot v svet odprta in se nas avtobusna podjetja ne bodo tako izogibala, kakor se nas zdaj, ko je vsaka vožnja povezana s strahom, da bo treba zamenjati vsaj vzmeti na avtobusu ali pa popraviti še kaj hujšega.

Vse te stvari vam naštevam zato, da bi razumeli, da smo od nekdaj navajeni skromnosti in tega, da se lahko zanesemo samo nase. Zato pa nas reforma manj prizadeva kot druge, ki so dobivali veliko več kreditov in še drugih oblik pomoči. Za čas po reformi pa je značilno tudi

to, da naše gospodarstvo ne stagnira, ampak napreduje skoraj po enakih stopnjah kot prejšnja leta. Naj navedem še podatek, da pri nas še ni prišlo do tega, da bi kjerkoli dobivali manj kot 100-odstotne osebne dohodke ali da bi kogarkoli odpustili, ne da bi drugje takoj dobil novo delo. Tudi to je nedvomno posledica aktivnosti vseh naših političnih organizacij in občinske skupščine v prejšnjih letih, ko smo opozarjali kolektive, naj res smotno obrnejo vsak dinar, naj skrbijo za kadre in podobno. S tovarnoma LISCA in JUTRANJKA smo končno zaposlili tudi ženske. Čeprav tega takrat nihče ni pričakoval, ti dve podjetji zdaj štejeta med stebre našega gospodarstva.

Zaradi vsega tega se tudi sindikalno življenje odvijata bolj umirjeno kot drugod, kjer doživljajo hujše pretrese. Upam si trditi, da ni stvari v občini, ki bi šla mimo sindikata, da ni problemov, ki bi jih po kolektivnih poskusih rešili brez sodelovanja njihove sindikalne organizacije. Ker je tako, se problemi razrešujejo sproti: na vsak način pa prej, preden zares postanejo vroči.

Če se zdaj povrnem na vprašanje, še tole mislim, da nekakšna manifestativna aktivnost sindikata ni potrebna, če od nje ni nobenih koristi. Zato sejemo takrat in toliko, kadar je zares potrebno. Kot pa sem že omenil, zdaj razmišljamo o tem, kako bi notranje organizacijsko uredili delo občinskega sindikalnega sveta, da se zaradi tega, kar imamo zdaj, nekega dne ne bi znašli v nepotrebnih težavah. Občutimo namreč, da ni dobro tako, kot je, ko smo obstali na polovici poti. Zavedamo pa se tudi tega, da sedanje ugodne gospodarske razmere v občini, mislim v primerjavi z drugimi občinami, ne bodo večno trajale. Ravno to pa je tisti vzrok, da se naše notranje organizacije lotevamo sicer počasi, vendar preudarno,« je zaključil tovariš Rebernik.

M. GOVEKAR

Ljubljanska Vega, tovarna aparatov in instrumentov, se zdaj, odkar ima novo vodstvo, vztrajno postavlja na noge.

Posamezne delovne enote, ki so še pred nedavnim, poslovale z milijonskimi izgubami, danes že poslujejo s precejšnjim dobičkom. Toda to je že druga zgodba. V našem primeru pa je važno to, da zdaj te delovne enote pomagajo tudi tistim enotam, ki jim gre slabše, ki iz različnih vzrokov ne morejo na zeleno vejo.

Ena takih ekonomskih enot so tudi steklopihalci ali P-2, kot jo v Vegi na kratko imenujejo.

Skoraj noben ukrep za intenzivnejšo proizvodnjo v tej enoti ni zalegel. Vsak predlog je pri vodstvu te enote naletel na gluha ušesa. Tudi potem, ko so v vseh drugih Veginih ekonomskih enotah že sprejeli nove tehnične normative, o njih steklopihalci niso hoteli slišati. Mimo tega so postajali še čedalje bolj neznošni. Tem razmeram primerni so bili kajpak tudi osebni dohodki steklopihalcev.

Posamezni delavci ali delavke so zaslužile tudi manj kot 30.000 S-dinarjev na mesec!

Tako si je marsikateri steklopihalci s socialno pomočjo sindikalne podružnice pomagal do višjega osebnega dohodka.

Nazadnje je za takšno denarno pomoč prosilo sindikalno organizacijo kar dvanajst delav in delavcev iz te enote.

Toda sindikalna organizacija je takrat ugodila le enemu, enajst prošelj pa je zavrnila s pojasnilom:

»... ko boste v naši enoti uredili medsebojne odnose in se v celoti podredili tehnološkemu procesu in proizvodnemu programu tovarne, šele potem se bomo lahko pogovarjali o socialni podpori. Sami, zlasti pa vaš šef je kriv, da tako malo zaslužite...« je bil med drugim odgovor sindikalne organizacije.

Prizadeti seveda niso s prevelikim zadovoljstvom sprejeli take odločitve sindikalne organizacije. Toda kakorkoli, sodu je le izšla dno.

»Če je res tako, potem pokličimo šefa na zagovor,« so se razneli steklopihalci.

In res so ga poklicali na zagovor. Zda jo menda moral zapustiti tovarno, če je že ni!

Na njegovo mesto pa so steklopihalci izbrali sosednjega človeka.

Potem so sprejeli tudi nove tehnične normative in se podredili tehnološkemu zahtevam in proizvodnemu programu tovarne.

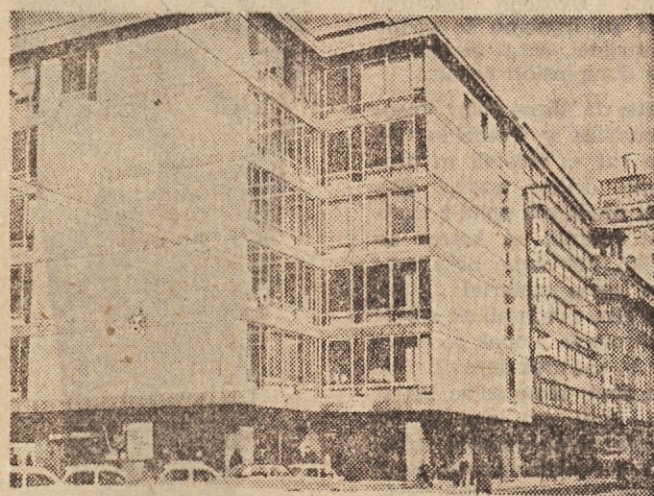
Odnosi so se občutno popravili. Delovna vnaša je vsak dan večja.

Pa tudi kuverte ob koncu meseca so debelejšje.

Pač vsaka šola nekaj stane!

M. Z.

nama LJUBLJANA

NAJVEČJA VELEBLAGOVNICA V SLOVENIJI VAS VABI DA JO OBISČETE

Obiščite tudi naši poslovalnici, ki sta tudi v središču Ljubljane:

blagovnico s stanovanjsko opremo pri Tromostovju (Wolfova 1) in

blagovnico konfekcije »Elita«, Copova ulica 7

DELAVSKA ENOTNOST

Glavno Republiškega sveta ZSJ za Slovenijo izdaja CZP Delavska enotnost v Ljubljani. List je bil ustanovljen 20. novembra 1942. Urejata uredništvo in glavni in odgovorni urednik:

MILAN POGACNIK

Nastav uredništva in uprave: Ljubljana, Dalmatinova ul. 4. Poštni predal 313 VI telefon uredništva 316-672, 316-695, 316-402 in 310-033. Uprava 310-033. Račun pri Narodni banki: Ljubljana št. NB 301-1-991. Delni račun pri Kreditni banki: Ljubljana št. 01 620 7-32000-10-3204-486. — Poštomatna številka št. 50 N-D. — 50 S-din. — Nametnost je: Ljubljana 6,50 N-din. — 6,50 S-din. — Polletna 13 N-din. — 13,00 S-din. — Letna 26 N-din. — 26,00 S-din. — Prihodov ne vračamo. — Nastav plačana v gotovini. Tisk in korektur CZP v Ljubljani. Nastav: Ljubljana.

Novost! Novost!

Cvetlični lonček, ki zagotavlja življenje cvetlic tudi ob vaši daljši odsotnosti, je novi izdelek

»Poligalanta«

Volčja draga
Nova Gorica

Lončki so različnih velikosti in oblik. Njihova posebnost je v tem, da imajo v spodnjem prostoru vodo, ki po posebnem sistemu pronica v zemljo in jo ovlažuje. Povprašajte po njih v vaši trgovini!

Proizvajala: »JOSIP KRAŠ«

TVORNICNA ČOKOLADE, BOMBONA
I KEKSA — ZAGREB

OBRAT

planika

KOBARID

POSEBNO PRIPOROČAMO UPORABO KONDENZIRANEGA SLADKANEGA MLEKA ŠPORTNIKOM IN TURISTOM TER GOSPODINJAM, KI NIMAJO NA RAZPOLAGO VSAKODNEVNO SVEŽEGA MLEKA

STIKI S TUJINO

● TOLMIN

Minulo soboto je predsednik občinskega sindikalnega sveta Tolmni Evgen Golja sprejel na mejnem prehodu v Novi Gorici skupino štiridesetih delavcev lesno kovinskega podjetja ARMET iz okolice Vidma. Gostje iz Italije so si najprej ogledali tovarno pohištva MEBLO v Novi Gorici, kjer so se zanimali zlasti za vprasanja organizacije dela in varnosti pri delu ter za razvoj samoupravljanja. Iz Nove Gorice je skupina italijanskih delavcev odšla na Tolminsko in obiskala Tovarno igel v Kobaridu in podjetje CIB v Bovcu.

● DUNAJ

Po podatkih Zveze avstrijskih sindikatov je bilo v sredini junija letos zaposlenih na Avstrijskem 53.004 delavcev iz drugih držav. Na prvem mestu so po teh statističnih podatkih Jugoslavlani, saj znaša njihovo število 39.343. Slede Turki s 6.306 delavci, delavci iz Zvezne republike Nemčije pa po teh podatkih 2.627, iz Italije je zaposlenih v Avstriji 1.309 delavcev, iz Grčije 375, iz Španije 358 ter iz vseh drugih držav 2.686. Vendar pa avstrijski sindikati v svoji statistiki tudi opozarjajo, da je število zaposlenih Jugoslavlancev bržčas veliko večje, saj njihova statistika zajema le tiste naše delavce, ki so se zaposlili preko zavodov za zaposlovanje. Po podatkih avstrijskih sindikatov je tudi kakih 65 odst. vseh naših delavcev v Avstriji že vključenih v zvezo avstrijskih sindikatov, na nekaterih področjih pa so seveda dosegli še znatno višji odstotek vključenosti.

IZKUŠNJE PRAVNE SLUŽBE PRI PTUJSKIH SINDIKATIH

UČINKOVITA PRAVNA ZAŠČITA SINDIKATOV

Nekajletno delovanje službe pravne pomoči pri občinskem sindikalnem svetu v Ptujju je v celoti potrdilo njeno obstoj. Služba pravne pomoči daje brezplačne pravne nasvete in pomoč vsem članom sindikata, pomaga jim pri sestavljanju vlog v najrazličnejših pravnih zadevah, članstvo pa se lahko poslužuje tudi možnosti, da jih služba zastopa v delovnih sporih pred sodišči.

Čeprav je delokrog službe pravne pomoči ptujskih sindikatov, ki jo vodi dva diplomirana pravnik, izredno širok, pa vendar daje ta služba prednost delovni zakonodaji in delovnim sporom. Pri tem velja pravilo, da skuša služba v delovnih sporih med posameznimi organizacijami in člani delovnih skupnosti najprej najti mirno rešitev bodisi z neposrednim posredovanjem pri pristojnih službah ali pa s posvetovanji s samoupravnimi organi teh delovnih organizacij. In treba je priznati, da je to službi pravne pomoči v večini primerov tudi uspelo, čeprav sta morala oba pravnikar vendarle nekatere delovne spore pred rednimi sodišči.

Veliko zadev pa je služba pravne pomoči pri ptujskih sindikatih obravnavala tudi s področja socialne in pokojninske zakonodaje. Številni delavci so namreč prav pri tej službi našli pomoč, medtem ko jih je poprej večina pravosodnih ustanov in odvetnikov pustila na cedilu. Služba je samo v letošnjem letu sprožila štiri upravne spore s tega področja pri Vrhovnem sodišču SRS, ki so se vsi končali uspešno za tiste, ki so iskali svoje zakonite pravice.

V prizadevanjih občinskega sindikalnega sveta Ptuj, da bi zagotovili čimboljše pravno varstvo članstva, pa velja omeniti tudi stalno komisijo za pravno varstvo pri občinskem svetu. Komisijo sestavljajo izkušeni pravniki, njih naloga pa je, da spremljajo in proučujejo kršitve zakonov in da sproti analizirajo probleme s področja delovne in samoupravne zakonodaje. Delovne organizacije namreč pogosto kršijo splošno veljavne predpise s področja delovnega prava, zlasti velja to za premetitve, prenehanja in izključitve. Vzrokov za te kršitve je sicer več, tako bi lahko v nekaterih primerih zasledili, da je temu krivo nepoznavanje predpisov,

pogosto samovolja in zlasti v zasebnem sektorju težnja po okoriščenju.

Skratka, veliko je problemov, ki terjajo temeljito analizo in na osnovi tega tudi ustrezne ukrepe za preprečitev kršenja pravic iz delovne in samoupravne zakonodaje. Zato bosta služba pravne pomoči in komisija za pravno varstvo pri ObSS Ptuj izdelali podrobno nalizo vseh delovnih sporov in kršitev pravic v času zadnjih dveh let. Ta analiza bo nato služila kot osnovno gradivo za dvodnevni seminar za vse tiste delavce, ki v delovnih organizacijah odgovarjajo za kadrovska vprašanja in za izvajanje delovne in samoupravne zakonodaje. Brez dvoma pa bo ta naliza služila tudi kot napotek za akcijo sindikatov pri nadaljnjem zagotavljanju pravnega varstva članstva, konferenci ptujskih samoupravljalcev, ki bo na jesen letos, pa bo prav gotovo v pomoč pri oblikovanju stališč za nadaljnje razvijanje samoupravne zakonodaje.

F. B.

PORAVNATI OBVEZNOSTI DO STROKOVNEGA ŠOLSTVA

Tudi v brežiški občini še niso poravnane vse obveznosti do strokovnega šolstva za prvo polletje letošnjega leta, saj so zbrali le tri četrtine potrebnih sredstev. Razmere pa bi bile še slabše, če ne bi občinska skupščina v tem času vplačala v sklad za šolstvo kar dve tretjini za vse leto predvidenega zneska, kajti delovne organizacije so vplačale komaj 36 odstotkov tistih sredstev, predvidenih za prvo polletje.

Ko je predsedstvo ObSS Brežice na svoji zadnji seji razpravljalo o kritičnem položaju strokovnega šolstva, je sklenilo z vsoto odločnosti podpreti stališče, naj bi delovne organizacije prispevale po 1 odstotek od bruto osebnih dohodkov, s čimer bi zagotovili strokovnemu šolstvu za letošnja potrebna sredstva. O tem svojem stališču so takoj obvestili vse delovne organizacije in sindikalne podružnice v komunih.

Hkrati s tem je predsedstvo ObSS Brežice podprlo tudi akcijo za zbiranje sredstev za gradnjo telovadnice pri novi gimnaziji. Potrebni 110 milijonov starih dinarjev naj bi zbrali tako, da bi letos in v naslednjih dveh letih delovne organizacije prispevale dopolnilni en odstotek od bruto osebnih dohodkov. Po mnenju predsedstva ObSS Brežice ta akcija za kolektive ne bi pomenila prehude obremenitve niti ne bi vplivala na obseg strokovnega izobraževanja, ki ga delovne organizacije financirajo iz tistega dela bruto osebnega dohodka, ki ga po zakonu lahko knjižijo kot materialne stroške. Teh 2,5 odstotka sredstev gospodarske organizacije v občini namreč nikoli v celoti ne izkoristijo.

-mG

Z OBČINSKIH SINDIKALNIH SVETOV

● SEVNICA

Na pobudo občinskega sindikalnega sveta v Sevnici so se začele priprave za skupno konferenco samoupravljalcev spodnjega Posavja. Za takšno obliko so se odločili predvsem zaradi tega, ker menijo, da bodo sklepi in stališča take konference imeli neprimerno večjo politično moč in vpliv, kot bi jo imeli, če bi konference samoupravljalcev organizirali posebej za občine Sevnica, Krško in Brežice, kakor so prvotno nameravali.

-mG

● GORNJA RADGONA

Pri občinskem sindikalnem svetu v Gornji Radgoni so ustanovili posebno komisijo, ki sproti analizira vse odpuste v delovnih organizacijah. Komisijo so ustanovili zato, ker je vedno več primerov neupravičenih odpustov delavcev z dela. Ponekod tudi ukinjajo delovna mesta, čeprav to ne bi bilo potrebno, samo da bi se znebili nezaželenih delavcev. Tako so storili nedavno tudi v radgonski podružnici službe družbenega knjigovodstva, kjer so odpustili delavko s pretezo, da je njeno delovno mesto odveč. Komisija pri občinskem sindikalnem svetu je primer obravnavala in uspela, da so prizadeto delavko znova zaposlili na prejšnjem delovnem mestu.

Komisija obravnava vsak primer posebej in po lastni presoji sode primerne predla odvetniku, ki nato sproži delovni spor pred sodiščem.

T. S.

● NOVA GORICA

Pred dnevi se je v Novi Gorici konstituiral področni odbor strokovnega sindikata prometa in zvez na Goriškem. Za predsednika odbora so izvolili Bruna Tutto s Sekcije za vzdrževanje prog Nova Gorica, za tajnika pa Milana Gravnarja iz podjetja za PTT promet Nova Gorica. Na seji so udeleženci razpravljali o programu dela za preostale mesece letošnjega leta.

Na tej seji pa so člani tudi ugotovili, da so se kolektivi

prometa in zvez na tem področju uspešno vključili v akcijo za zbiranje pomoči arabskemu ljudstvu. Železničarji in delavci iz Avtoprometa so sklenili, da bodo dajali prostovoljne prispevke ob mesečnem izplačilu osebnih dohodkov. Kolektiv PTT podjetja v Novi Gorici je prispeval 200.000 S-dinarjev, delavci Cestnega podjetja pa so v ta namen delali eno prosto soboto ter so polovico dohodkov za ta dan nakazali za pomoč arabskemu ljudstvu, polovico pa so jih prispevali za gradnjo šempetrske bolnišnice. Delavci obrata družbene prehrane »LOKOMOTIVA« iz Nove Gorice pa so sklenili prispevati kot pomoč arabskemu ljudstvu pol-dnevni zaslužek.

● HRASTNIK

Skrb za štipendiranje nadarjenih otrok, katerih starši nimajo sredstev za šolanje, naj bi po mnenju sindikalnega aktiva prevzele vse delovne organizacije. Ta predlog je naletel na živahno zanimanje neposrednih proizvajalcev in staršev v tej komunih.

V omenjeni sklad naj bi plačevale določen odstotek sredstev vse delovne organizacije. Kolikor bo z novim letom uveljavljen obvezni odstotek za financiranje strokovnega šolstva, predlaga občinski sindikalni svet, da bi podjetja vplačevala sredstva za štipendiranje nadarjenih otrok mimo teh dajatev. S skladom naj bi upravljal poseben upravni odbor, ki bi podeljeval štipendije po posebnem pravilniku.

Vsekakor je pobuda hrastniškega sindikalnega sveta vredna vsega upoštevanja. Nekatera podjetja so že pokazala razumevanje za ta predlog. Zato namerava predsedstvo sindikalnega sveta v jesenskih mesecih začeti organizirano akcijo za uresničitev tega cilja.

Omenimo naj še, da je sindikalni svet v Hrastniku pravkar uspešno zaključil akcijo za vključevanje otrok v uk. Ob koncu junija so nameravala hrastniška podjetja vzeti le deset ali petnajst vajencev. Zdaj pa so v Steklarni, Tovarni kemičnih izdelkov, Gradbenem podjetju in pri Rudniku sklenili, zaposliti 58 vajencev, ki se bodo izučili za najrazličnejše poklice.

-m

DELTA
TOVARNA PERICA IN KONFEKCIJE DELTA PTUJ

KUPUJTE VEDNO MODERNE IN ELEGANTNE SRAJCE ZNAMKE »DELTA«

Pravna posvetovalnica DE

● VPRAŠANJE:

Nekaj let sem delal kot profesionalni politični delavec v družbeni organizaciji. Ko sem se ponovno zaposlil na šoli, kjer sem prej delal, mi niso hoteli teh let upoštevati tako, kot da bi ta čas delal na šoli, ker statut šole govori le o priznanju tiste dobe, ki pomeni izkušnje pri šolskem delu. Zaradi tega pa sem oškodovan pri osebnih dohodkih, ki bi bili, če bi mi priznali delo v družbenopolitični organizaciji kot šolsko delo, precej višji. Rad bi vedel, ali je delo v družbeno političnih organizacijah v zakonu obravnavano tako, da bi mi lahko to delo priznali kot delo na šoli oziroma kot pedagoško delo.

K. I. — Ljubljana

Pri določanju osebnega dohodka delavcev so odločilna določila statuta in pa splošnih aktov delovne organizacije, ki pa seveda morajo biti v skladu z določili TZDR. Vprašanje, katero delo se priznava kot pedagoško delo in katero delo se vam priznava kot delo, ki pomeni izkušnje pri šolskem delu in ima kot takšno vpliv na določitev osebnega dohodka, je izključna pravica delovne skupnosti, ki to uredi s svojimi pravilniki in statutom. Če ti akti dela v družbeno politični organizaciji ne upoštevajo pri določanju višine osebnega dohodka, češ da to ni pedagoško delo, je to povsem zakonito in se to delo pri določanju osebnega dohodka ne more upoštevati. TZDR in drugi zakoni ne določajo kakšnih posebnih pravic, ki bi pripadale pri priznavanju določenih izobraževalnih ali izkustev delavcem, ki so delali pri družbeno političnih, oblastnih in drugih organih. Člen 130 TZDR določa le, da lahko delavci, izvoljeni na določene funkcije, zaradi katerih morajo začasno nehati delati v delovni organizaciji, ostanejo še naprej njeni člani in da se lahko po preteku mandata ali funkcije vrnejo vanjo na delo.

MITJA STUPAN

● VPRAŠANJE:

V našem podjetju se dogaja, da se sklepi svetov enot in centralnega delavskega sveta pa tudi določila statuta in splošnih aktov podjetja ne izpolnjujejo. Ker zaradi tega prihaja do večjih škod in se zmanjšuje proizvodnost, bi rad vedel, ali je možno proti takšnemu ravnanju učinkovito nastopiti, ali lahko člani kolektiva sprožijo postopek pri javnem pravobranilstvu za spoštovanje teh sklepov in določil?

A. M. — Koper

KUPON za pravno posvetovalnico DE

Po določilih temeljnega zakona o podjetjih podjetje v okviru enotnega gospodarskega sistema in v skladu z razmerji, izoblikovanimi v družbenih planih, samostojno odloča o organiziranju produkcije, o svojem razvoju in si samostojno določa načrte in programe za svoj razvoj. Podjetje tudi samostojno sprejema statut in splošne akte, ki pa seveda morajo biti v skladu z zakoni. Zakonitost dela podjetja nadzoruje v načelu pristojni organ občine, v katerem ima podjetje svoj sedež. Zato ima občinska skupščina pravico in dolžnost zadržati izvršitev splošnega akta podjetja, ki nasprotuje zakonu ali statutu podjetja. V primeru, da povzroča posamičen akt podjetja, ki nasprotuje zakonu ali statutu, škodo podjetju ali družbeni skupnosti, sme javni tožilec v upravnem sporu s tožbo zahtevati od sodišča, ki je pristojno odločati, naj tak akt podjetja razveljavi. V kolikor gre pri vas torej za takšne primere, lahko o tem obvestite javno tožilstvo.

V nekaterih primerih opravljajo nadzorstvo tudi drugi organi, predvsem različne inšpekcije, katerih delovanje urejajo posebni predpisi in ki lahko ukrepajo v skladu s temi predpisi, če ugotovijo kršitve zakona.

Predvsem pa je seveda za izpolnjevanje svojih sklepov, statuta in splošnih aktov dolžna skrbeti vsa delovna skupnost in samoupravni organi, ki so za smotrnost svojih gospodarskih ukrepov (ki ne pomenijo prej omenjenih kršitev ali celo gospodarskih prestopkov ali kaznivih dejanj) v prvi vrsti odgovorni sami in je od njih odvisno uspešno oziroma neuspešno poslovanje delovne organizacije in posledice tega.

MITJA STUPAN

AGROKOMBINAT EMONA LJUBLJANA

PROIZVAJA

- pitovno govejo živino
- plemensko govedo
- plemenske in pitane svinje
- vseh vrst mesa in mesnih izdelkov
- mleko
- konzumna in valilna jajca, enodnevne piščance in brojlerje
- močna krmila in premixe

PROJEKTIRA

- gradbeno tehnološke projekte za vse vrste kmetijskih objektov v Jugoslaviji in inozemstvu
- Izvaža — uvaža — zastopa ter trguje z večino evropskih držav

AGROKOMBINAT EMONA LJUBLJANA
Miklošičeva c. 4, tel. 22-108, 22-510, komercialna 20-779
Telegram: AGROKOMBINAT EMONA
Telex: YU 31-135 Emona

DOPISNIKI POROČAJO

● VELENJE:

SKRB ZA REKREACIJO

Že v prejšnji številki smo poročali, da si sindikalna podružnica Rudnika lignita Velenje intenzivno prizadeva omogočiti letovanje čim večjemu številu svojih članov. Poročali smo tudi o tem, kje in pod kakšnimi pogoji lahko velenjski rudarji prebijejo svoj dopust. Danes pa naj povemo še to, da skrb za letni oddih ni edina naloga v prizadevanjih sindikalne podružnice velenjskega premogovnika za rekreacijo zaposlenih. Tako je sindikalna podružnica ob rudarskem prazniku uspešno organizirala športna tekmovanja v različnih panogah, na katerih je sodelovalo kakih 400 članov. Rudniški sindikat je organiziral tudi več športnih srečanj z drugimi kolektivi v občini in izven nje, v septembru pa nameravajo začeti s tekmovanji med rudniškimi obrati v nogometu, streljanju, kegljanju, namiznem tenisu in šahu. Poleg teh športnih tekmovanj organizira rudniški sindikat v poletnih in jesenskih mesecih številne enodnevnne izlete. Tako skoraj ne mineta prosta sobota in nedelja, da avtobus ne bi odpeljal rudarje na izlet.

F. L.

● SLOVENSKE KONJICE:

USPEŠNO ZAKLJUČEN TEČAJ

Pri konjiški delavski univerzi so te dni končali predavanja in praktični pouk v začetnem strugarsko-ključavničarskem tečaju, ki ga je obiskovalo 24 mladih, večinoma brezposelnih fantov. Tečaj se je začel decembra lani, učni program pa je vseboval 445 ur teoretičnih predavanj in 138 ur praktičnega dela v delavnicah podjetja za proizvodnjo usnjarskih strojev Kostroj. Pobudo za izvedbo tega tečaja so dale nekatere gospodarske organizacije kovinske stroke, ki potrebujejo za svoj proizvodni proces mlajše, za manj zahtevna dela že usposobljene delavce. Del stroškov za ta tečaj so plačali udeleženci sami, nekaj so jih prispevala podjetja, glavni delež pa je prispeval Komunalni zavod za zaposlovanje v Celju.

To je bil v zadnjih treh letih v konjiški občini že drugi tovrstni tečaj. Za letošnjo jesen pa pripravljata delavska univerza nov tečaj, v katerem si bodo lahko pridobili delavci končno kvalifikacijo v nekaterih poklicih kovinarske stroke.

V. L.

● TRBOVLJE:

NOVOST V STROKOVNEM IZOBRAŽEVANJU

V novem šolskem letu 1967/68 bo trboveljska delavska univerza nadaljevala z večerno zdravstveno šolo, poslovodsko šolo za trgovsko stroko, ekonomsko srednjo šolo za odrasle ter s tehniško šolo za odrasle. Na novo pa je delavska univerza razpisala več novih šol, tečajev in seminarjev. Med njimi velja omeniti zlasti dveletno šolo za poslovodje v kovinski stroki, dveletno šolo za prodajalce v trgovinski stroki, šolo za pridobitev kvalifikacije v gradbeništvu, večerno osemletno in več tečajev za varnost in zaščito pri delu. Medtem ko se bodo v šole lahko vpisali le kvalificirani delavci, ki so zaposleni najmanj sedem let, pa so seminarji in tečaji s področja varstva pri delu namenjeni zlasti za predsednike delavskih svetov in upravnih odborov ter za člane komisij samoupravnih organov za varstvo pri delu. Mimo tega pa bo delavska univerza organizirala še tečaje za skladiščnike in vratarje ter nekaj intenzivnih tečajev tujih jezikov.

V. S.

● MARIBOR:

ČEDALJE ODGOVORNEJŠE NALOGE

Minulji občni zbor turističnega društva v Mariboru je bil posvečen razpravi o nalogah društva, saj je reforma na široko razgrnila možnosti poslovanja na področju turizma ter s tem naredila turistična društva za glavne nosilce celotnega turističnega prizadevanja v posameznih krajih. V zadnjih treh letih pa je mariborsko turistično društvo v svojih prizadevanjih dalo prednost turistični propagandi in vzgoji kadra. Na pobudo nekdanjega mestnega sveta je društvo pripravilo in založilo almanah mesta Maribor v 3000 izvodih ter turistični plakat. Društvo bo v kratkem izdalo tudi prvi turistični prospekt Maribora v 100.000 izvodih, po katerem je zlasti med tujci izredno veliko povpraševanje. V bilanco uspehov v minulnem obdobju pa moramo priležati tudi seminarje o turizmu, ki jih je turistično društvo Maribor organiziralo za svoje člane, ter posamezna predavanja za zaposlene v milici, carinski službi ter za sprevodnike na avtobusih in železnici.

● S POTROŠNIŠKIH POLIC ● S P

DOMAČE PANORAMSKO OGLEDALO

Tovarna aparatov in instrumentov Vega iz Ljubljane je v svojem proizvodnem programu namenila tudi nekaj novosti za avtomobiliste. Tako so že začeli izdelovati — in tudi prve serije so se že pojavile na policah prodajal z avtomobilskimi deli — refleksno

panoramsko zrcalo. To ogledalo je kombinacija navadnega vzvratnega in refleksnega zrcala, ki ubija odblek luči zadaj vozečega avtomobila. Mimo tega pa to panoramsko ogledalo, ne da bi popačilo sliko, močno poveča optično polje in omogoča šoferju, da vidi celot-

no zadnje okno avtomobila ter njegovo levo notranjo in zunanjo stran. S tem se tudi bistveno zmanjša tako imenovani mrtvi kot. Zrcalo lahko vznok pritrdi s posebnimi gumijastimi spojniki na vsako vzvratno ogledalo na vseh tipih avtomobilov. Ker je površina

ogledala prevlečena z občutljivo kromovo plastjo, je potrebno ogledalo čistiti z mehko krpo, namočeno v alkoholu. Ogledalo stane v maloprodaji približno 40 N-dinarjev, kar je približno toliko, kot stanejo podobna ogledala v sosednji Avstriji in Italiji.

VIG

NEPRIJATELJSKO PREPRIČEVANJE MED PE KOLONIALE BLEDE IN MATIČNIM PODJETJEM ŽIVILA KRANJ

Mar niso na nekoga pozabili

Lani junija se je trgovsko podjetje Koloniale Bled pripojilo k veletrgovini Živila Kranj. Obe podjetji sta izdelali analizo o ekonomsko finančnih prednostih pripojitve in se pisмено sporazumeli o temeljnih določbah nove organizacijske oblike podjetja Koloniale v združenem podjetju Živila. Delovna kolektiva sta na sestankih razpravljala o prednostih pripojitve in jo na referendumu tudi izglasovala.

Podjetji sta imeli za pripojitev ekonomske razloge. Trgovsko podjetje Koloniale Bled je videlo edino možnost za širjenje svojih prodajnih zmogljivosti v pripojitvi k večjemu in ekonomsko močnemu trgovskemu podjetju, veletrgovina Živila Kranj pa bogato potrošniško zaledje v tem delu Gorenjske. Prvi finančni rezultati so pokazali, da je približno 360-milijonska investicija veletrgovine Živila Kranj blejskemu trgovskemu podjetju Koloniale dobro Zalegla. Med mnogimi podatki ima direktor Živil zapisano tudi tole: dohodek PE Koloniale na Bledu se bo povečal za 42 %, osebni dohodki pa celo za 53 %. Zaradi teh spodbudnih podatkov bi morali napisati tudi spodbuden zapis o pripojitvi trgovskega podjetja Koloniale Bled k veletrgovini Živila Kranj. In v veseljem bi ga zapisali, če se ne bi samoupravni odnosi med obema podjetjema razvijali z drugačno smer, kot sta jih oba kolektiva pred pripojitvijo usmerila.

Po dobrem letu je zagledal luč sveta osnutek temeljnega samoupravnega dokumenta. V podjetju Živila so zasnovali osnutek statuta, ki pa določa poslovni enoti Kranj vse drugačen pravni položaj, kot ga je kolektiv izglasoval na referendumu.

USKLAJEVANJE NA VODSTVENI LINIJI

Kolektiv podjetja Koloniale še ni seznanjen s svojim novim položajem. Osnutek statuta so dobili doslej v razpravo le člani kolektiva in med njimi, ker je pač vodilni delavec, tudi direktor enote Koloniale. Po pripovedovanju direktorja Ankersta, vodje splošnega sektorja Lojzeta Urbanca in predsednika delavskega sveta Leona Toporšiča, ki je hkrati šef maloprodaje in tudi član kolektiva, se člani kolektiva strinjajo z vsemi bistvenimi vsebinskimi vprašanji osnutka statuta. Nejevoljo na osnutek statuta stresa trenutno le direktor poslovne enote Koloniale. Upravnemu odboru je poslal na osnutek trinajst strani načelnih in konkretnih pripomb. Na teh straneh dokazuje, da se je sestavljalavec osnutka iznevril temeljnim določbam skupne analize o pripojitvi, ki je služila hkrati za pogodbo in na osnovi katere se je kolektiv podjetja Koloniale razen enega člana na referendumu izrekel za pripojitev.

Direktorja poslovne enote Koloniale so v osnutku statuta združenega podjetja Živila degradirali na mesto šefa poslovne enote. Vendar ni užaljen samo zaradi naziva. V osnutku statuta je zabrisano prvo določilo dogovora o pripojitvi — pravni položaj poslovne enote s samostojnim obračunom. Mimogrede, tak status so odrekli poslovni enoti v podjetju Živila že pred dobrim letom pri registraciji. V osnutku tudi ne beremo o strokovnih službah v poslovni enoti, prav tako ni posebej urejeno vprašanje računovodstva in samostojnega obračuna dohodka za poslovno enoto. Samoupravne organe poslovne enote pa so v osnutku statuta omejili na zbor delovne skupnosti. O samoupravnih aktih poslovne enote osnutek statuta molči.

Navzlic bistvenim razlikam med določili analize, ki jo je sprejela delovna skupnost Koloniale in se doslej tem določbam ni odrekala, ter osnutkom statuta, je direktor Veletrgovine Živila prepričan, da v osnutku niso kršili osnovnega pismenega dogovora za pripojitev. Več pripomb ima le na analizo

o ekonomsko finančnih prednostih pripojitve, ki se mu zdi površno napisana. O spoštovanju samoupravnih odnosov med poslovno enoto Koloniale in matičnim podjetjem, zapisanih v statutu, sta prepričana tudi vodja splošnega sektorja podjetja in predsednik delavskega sveta. Vodja splošnega sektorja, ki je osnutek statuta sestavil ob pomoči zunanjih sodelavcev, pravi, da se je opiral pri sestavljanju osnutka na dosedanje organizacije Veletrgovine Živila, ne pa tudi na analizo, na osnovi katere se je kolektiv podjetja Koloniale na referendumu odločil za pripojitev. Predsednik delavskega sveta pa priznava, da osnutka ni tako podrobno pregledal, da bi ugotovil, če zajema vsa določila, ki so zapisana v analizi o pripojitvi.

»PRIZANESLJIVA« DIREKTORJA

Kolektiva, ki bi naj odločil, kdo ima prav, zaenkrat še nihče ni vprašal za sodbu. V več kot enoletnih manjših in večjih pretresih v odnosih med poslovno enoto Kolonile in veletrgovino Živila je kolektiv lahko le enkrat sodeloval. In še to tedaj, ko je lahko izrekel svoj »da« za pripojitev. Od takrat dalje ga nobeden od direktorjev, ki sta ob pomoči vodilnih delavcev bila besedne boje, ni ničesar vprašal. Težave zaradi nesoglasij sta direktorja nosila v sebi in še zdaj, ko gre za najpomembnejše odločitve, kolektiv »prizanašata«, kot razlagata vsak po svoje. Direktor Ankerst pa celo pomišlja, če bi prišel pred kolektiv; bilo bi videti, kot da gre za dvoboj med obema direktorjema, pojasnjuje.

In medtem ko se nekateri vodilni delavci borijo za svoj prav, opazujejo samoupravni organi in družbeno politične organizacije dogodke kot neme priče. Osnovna organizacija ZKS ni do danes nobene rekla, tudi delavski svet ne, čeprav je imel v času intenzivnega snovanja statuta tri seje.

V podjetju Živila so me nekateri vodilni delavci opozorili, da bom s pisanjem o nesoglasjih med nekaterimi vodilnimi delavci poslovne enote Koloniale in matičnim podjetjem povzročila le neprijetno vzdrušje

v kolektivu. Tega pa se ni bala. Veliko bolj je lahko zaskrbljena, če bosta direktorja vsak zase preverjala sedanje napovedi, da imata za seboj delovno skupnost Koloniale Bled. Pri tem kaže najbrž prisluhniti sekretarju osnovne organizacije Zveze komunistov v podjetju Živila Jožetu Trbocu, ki svetuje, naj rešita zadevo kolektiva po svoji vesti. Obe delovni skupnosti sta dovolj zreli, pravi tovariš Trboc, da se bosta pametno sporazumeli. Če sta se znali po preudarku združiti, bosta znali to združitev tudi ohraniti.

PRIPIS

Pred tednom se je sestal upravni odbor podjetja Živila na izredni seji. Zaradi tega se stanka smo za teden odložili objavo našega članka. Namen se je bil, obvestiti člane upravnega odbora o zadnjih dogodkih, ki so zaenkrat skaliili odnose le med vodilnimi delavci poslovne enote Koloniale in matičnim podjetjem, hkrati pa stišati njihovo mnenje o enotnem sožitju obeh podjetij.

V glavnem je poročal o osnutku statuta in o nejevolji direktorja PE Koloniale Jožeta Zemve zaradi krivično zasnovanega statuta direktor Ankersta, ki je renil, da »reakcija na Bledu nima potrebne zveze z osnutkom statuta«. Osnutek statuta ni dokončni pravni akt in ga je mogoče spremeniti, je še poudaril, vendar je hkrati skušal razložiti članom upravnega odbora, da v osnutku niso kršili osnovnega dogovora med kolektivom ob pripojitvi. Nekateri člani upravnega odbora so pritrčili direktorju Ankerstu, da je med PE Koloniale in matičnim podjetjem vse v najlepšem redu, čeprav niso dobili gradiva za sejo, da bi lahko — ne na pamet, ampak po svojem prepričanju — sodili, kaj je in kaj ni v redu. Razen direktorja Cirila Ankersta, vodje splošnega oddelka Lojzeta Urbanca in predsednika upravnega odbora Toneta Bobnarja so vsi člani upravnega odbora prišli na sejo praznih rok. Tako se niso mogli poprej seznaniti niti z izveščkom iz analize, na osnovi katere se je podjetje Koloniale pripojilo k veletrgovini Živila, ne z osnutkom statuta in ne s pripombami direktorja Koloniale Zemve. Zanesli so se samo na ustno enostransko razlago direktorja Ankersta o vzrokih za nesoglasja med poslovno enoto Koloniale in matičnim podjetjem.

Nekateri člani upravnega odbora, med njimi predsednik upravnega odbora in sekretar osnovne organizacije Zveze komunistov so na zaključku razprave le poudarili, da je potrebno proučiti odnose, ugotoviti, kaj je bilo oblikovano poslovni enoti Koloniale in te oblikuje notlej tudi spoštovati. Predlagala sta, da bi v ta namen izvolili podkomisijo statutarne komisije, v kateri bi bilo polovico predstavnikov poslovne enote Koloniale, polovico pa iz matičnega podjetja.

I. VRHOVČAK

NAGRADNO ŽREBANJE

ZVIŠALI SMO OBRESTI ZA HRANILNE VLOGE

NOVA OBRESTNA MERA JE ZA

VEZANE VLOGE	6,25 %
NAD 1 LETO	7 %
VEZANE VLOGE	8 %
NAD 2 LETI	

PRI KREDITNI BANKI IN HRANILNICI LJUBLJANA za vlagatelje vseh vrst vezanih vlog, tudi stanovanjskih in kmetijskih, ki bodo imeli 31. avgusta 1967 vloženi najmanj 2.000 N-din na odgovorni rok nad eno leto.

NAGRADE:

- 1 avtomobil Zastava 1300
- 2 avtomobila Zastava 750
- 2 motorni žagi Alpina
- 5 pralnih strojev Castor
- 10 peči na olje Gibo
- 5 prenosnih televizorjev
- pohištvo po izbiri v vrednosti 2.500 N-din
- 20 televizorjev
- 10 električnih mešalnikov
- 10 garnitur kuhinjske posode
- 10 sušilnikov za lase

KREDITNA BANKA IN HRANILNICA LJUBLJANA

ter bomo čez mesec odprli v Trebnjem, postopoma pa še drugod, da bi zajeli vsaj cestni križ v naši republiki. Na poziv bi potem prišel naš mehanik, ki bi po potrebi takoj poskrbel za prevoz vozila do našega centra, kjer bodo delavnice z vsem potrebnim. Ko pa bo kaj več denarja, bomo kupili še radio-telefone, da bo olajšano obveščanje, ki pomeni najbolj šibko točko naše službe,« je zaključil Vladislav Der, ko mi je v odmoru med dvema popravila vse to povedal in zatezel srečno vožnjo. -mG

Vse to Vladislav Der nipo-
veduje brez sledi vznemirje-
nosti v glasu. Kot kaže, ga
zlepa nič ne razburi. Kot ga
ni takrat, ko se je po sili raz-
mer prelevil v babico in po-
magal na svet krepkemu fan-
tiču. Ali pa takrat, ko je ob
vznožju klanca popravljal ne-
kega fička, pa je njegovo vo-
zilo v kocko pločevine zmečkal
tovornjak, ki je zaradi zavir-
anja

M. Z.

VINKO TRINKAUS

ANTON PODGORŠEK

GOSPODINJE!

Zahtevajte v svoji trgovini

Predpral

IZREDNO UCINKOVITO SREDSTVO ZA PREDPRANJE V VSEH PRALNIH STROJIH

Sampionka

- PREDPRAL znatno izboljša pralni učinek in zniža porabo detergenta
- PREDPRAL se ne peni in ne deluje alkalično
- PREDPRAL preprečuje nastajanje vodnega kamna v ceveh in stroju

Vnovič pogre-ta resnica

(Nadaljevanje s 1. strani)

PRISILNI JOPIČ CEN

Na tiskovni konferenci, ki jo je sklicala Zveza tekstilnih inženirjev in tehnikov Slovenije, so organizatorji zili veliko željo na birokratsko politiko cen.

»Pri nas ne potrebujemo inženirjev in tehnikov.« se je jezil direktor Svilanite, »dokler v Beogradu odobrijo za kilogram odličnega frotirja enako ceno kot za kilogram najslabšega. Če zahteva trgovsko podjetje ekskluzivni vzorec, ga moramo zavrniti, sicer bi mu ustregli v svojo škodo.«

Zvezni urad za cene primerja blago kot krompir. Hkrati pa verjetno priznava, da bi si tekstilna industrija z modernizirano tehnologijo dela laže utirala pot na tuja tržišča.

Trgovci tekstilcem solijo pamet:

»Boljše blago izdelujte, pa ga bomo kupovali.«

Boljša hkrati pomeni dražje, prodajati pa bi ga morali po starih cenah ali pa se po desetkrat odpeljati v Beograd, preden bi jim urad za cene odobril kalkulacije. Če pa v vseh 480 jugoslovanskih tovarnih, ki izdelujejo povprečno po 20 vrst blaga, z deseterkratnimi prevozi v glavno mesto reševalo vprašanje cen, bi morali zanje uvesti poseben vlak...

VSI JOKAJO S TEKSTILCI

Bolj kot tekstilci dokazujejo, da se blago zaradi sprostite cen ne bi podražilo, ker so ga polna skladišča, ampak bi lahko vodili samo pametno politiko proizvodnje in cen — z dobičkom od boljših in kurantnejših vrst blaga bi pokrivali zgubo oz. pocenitev drugega blaga — manj zaleže.

Iz tega si kujejo dobiček samo trgovci, ki uvoženo blago lahko prodajajo po dvakrat višji ceni — če jim potrošniki ne prekrivajo računov z bojkotom ali s pretankimi listnicami. V tem primeru pač malo popustijo in če še ne gre, še malo... V najslabšem primeru se spustijo pod nabavno ceno, toda... izgubo pokrijejo z dobičkom od druge vrste blaga. Natanko tako, kakor bi rada delala industrija, pa ne more, ker ne sme. Seveda na smejo trgovci uvažati po globoko znižanih cenah...

Toda to je samo majhna krivica v primerjavi z drugo, ki jo občutijo tekstilci pri dodeljevanju deviz. Start ni pri vseh podjetjih enak. Tovarna Bača dobi od izvoza za dolar 98 centov za nakup surovin. Teteks v Tetovu pa 3,34 dolara, ker je tamkajšnja podružnica Jugobanke razpolagala lani ob koncu leta z 8 milijoni dolarjev, namenjenih za uvoz. Teteksu torej ni treba veliko izvažati, da je dobro založeno s surovinami, niti ga ne bremeni velika izvozna zguba, ki je neizogibna, dokler moraš blago izvažati 20 % pod lastno ceno zaradi velikih carinskih pregrad... Na splošno pa je makedonska tekstilna industrija dobila brez izvoza 2,5 milijona dolarjev za uvoz surovin, medtem ko so slovenska podjetja dobila iz globalne devizne kvote samo po 78 centov

DELAVSKA ENOTNOST V AKCIJI

(Nadaljevanje s 1. strani)

z dinarji, nimajo pravice do participacije. Na svetu za gostinstvo in turizem niso zanikali, da je v sedanji delitvi deviznih sredstev nekaj narobe. Na nepravilnosti so že opozorili in predlagali, da bi gostincem priznali od celotnega deviznega pritoka določen odstotek deviznih sredstev za celotno dejavnost, vendar je težava v tem, da ne najdejo »nosilca«, ki bi devizna sredstva zbiral in jih poleg tudi delil. Glede možnosti za najemanje kreditov pa bi morala gostinska podjetja, ki nimajo hotelskih zmogljivosti, širiti in modernizirati restavracijske prostore z lastnimi sredstvi. Tako so na primer v občinah Ilirska Bistrica, Cerknica in Postojna investirali lani in letos skoraj pol milijarde lastnih sredstev.

Na svetu za blagovni promet so nezadovoljni z deviznim režimom, ker ne priznava trgovini tendence za devizni preliv, ki ga ustvarja. Veliko vzrokov govori za to, da bi morali trgovino stimulirati za indirektni izvoz, kajti nobenega posebnega opravičila ni, da smo našli merila za devizno participacijo, denimo za transportna podjetja in turistične agencije, za trgovino pa ne.

Na izvršnem svetu se žal nismo mogli pogovoriti. Nekateri odgovorni tovariši so menili, da je trenutno težko govoriti o teh vprašanjih, ker nekateri republiški organi in njihove službe prav zdaj proučujejo devizni režim in da gre v našem primeru za »izseček« deviznega režima, ki ga ne bi kazalo ločeno obravnavati. S tem smo se tudi morali zadovoljiti.

V prizadetih delovnih organizacijah, ki čedalje bolj trgujejo na turističnem trgu, pravijo, da so izgubili vsakršno upanje, da bi njihove zahteve še kdo slišal, saj že leta dopovedujejo in dokazujejo, da se jim godi krivica.

Podatki pričajo, da pokriva devizni dohodek inozemskega turizma več kot tretjino deficita jugoslovanske plačilne bilance. Gre torej za čedalje večje vsote, saj se je samo v naši republiki v razdobju zadnjih treh let povečal devizni dohodek inozemskega turizma za 181 % ali od 14 na 40 milijonov dolarjev. Težko je pripisati te zasluge samo hotelskim storitvam, ko pa vemo, da ima zasluge za večji del tega priliva tranzitni turizem.

PONOVNE ZAHTEVE SINDIKATOV

Republiški odbor sindikata delavcev storitvenih dejavnosti je v minulih letih večkrat opozoril na sedanji devizni režim in posredoval konkretne pripombe pristojnim družbeno političnim skupnostim. Vse doslej pa ni mogel vplivati na spremembo zunanjetrogovinskega režima.

Navzlic temu smo ponovno zaprosili predsednika republiškega odbora sindikata delavcev storitvenih dejavnosti tovariša Lojzeta Fortuna, naj nam odgovori na vprašanja, kaj zavira hitrejšo reševanje deviznega režima in kaj sodi o zahtevah delovnih organizacij, da se devizni režim vsaj delno obrne v njihov prid.

Vam nudi moden asortiment konfekcije, galanterije in metražnega blaga

modna hiša
LJUBLJANA - MARIBOR

PRODAJNI SERVIS

DEVIZNI REŽIM ŠE NA PREPIHU

Nekatera protislovja in nerešena vprašanja v devizni participaciji

»Neugodna devizna stimulacija za nekatere gospodarske dejavnosti je še vedno posledica administrativnega urejanja odnosov v devizni politiki.« ugotavlja tovariš Fortuna. »V takšnih razmerah je prav gotovo tudi težko določiti merila, ki bi naj urejala devizno stimulacijo. Posenbo težko je to storiti, dokler nas obremenjuje negativna plačilna bilanca. Zaradi tega se troši pretežni del deviznih sredstev, kot pač terja naš ekonomski položaj.

Kljub takšnim družbenim interesom pa so zahteve delovnih organizacij razumljive, da je potrebno devizne odnose spremeniti, četudi zaenkrat administrativno. O bolj demokratični delitvi deviznih sredstev zaenkrat namreč ni mogoče govoriti, dokler v osnovi ne spremenimo deviznega sistema. Četudi gre za začasno reševanje vprašanja devizne participacije, bi morali s posebnim interesom stimulira-

ti delovne organizacije, ki imajo neposredne zasluge za devizni priliv in ki lahko vplivajo na še večji dotok tujih plačilnih sredstev.

Spiro pomanjkanja domačih kreditnih sredstev, bi lahko podjetja storitvene dejavnosti sklepala kreditne posle s tujimi državami. V mislih imam zlasti nekatera trgovska podjetja, ki bi lahko širila svojo dejavnost na razvoj gostinskih zmogljivosti, kar jim novi zakon o blagovnem prometu tudi omogoča. In prav gotovo bi bil ta kredit dobro naložen, trgovska podjetja pa ne bi imela večjih težav z vračanjem kreditov, saj se v trgovini denar najhitreje obrača.

Skratka, razlogov je dovolj, zakaj se prizadete delovne organizacije potegujejo za izdatnejšo devizno participacijo. Najbrž jim ne gre za to, da bi držale dolarje na svojih žiro računih, ampak da bi se s pomočjo deviznih sredstev bolj učin-

kovito razvijale in modernizirale.

Preveč bi si domišljali, da bomo s prispevki, v katerih smo poskusili nanizati nekatera nerešena vprašanja in protislovja v devizni participaciji, vprašanje že rešili. Tega najbrž tudi ne bi mogli storiti z odgovori predstavnikov republiških organov. Naš namen je bil samo vnovič opozoriti na problem in dokazati, da vendar ne kaže v nedogled odlašati z drugačno, bolj stimulatивно delitvijo deviznih sredstev. Na srečo teh zahtev več ne postavljajo le delovne organizacije, temveč smo jih imeli priložnosti slišati na gospodarski zbornici, republiških sindikatih in pri najvišjih organih oblasti. In če smo prav razumeli nekatero predstavnik Izvršnega sveta, potlej je že na dnevnem redu podrobnejša proučitev deviznega režima.

I. VRHOVČAK

AVGUST GRANDOŠEK, PLANER V ODDELKU ZA PRIPRAVO DELA PRI PVG »STAVBAR« - MARIBOR:

NEKATERI PROBLEMI RAZVOJA GRADBENIŠTVA

IV. Metoda omrežnega planiranja

Kadar govorimo o terminskem planu, mislimo predvsem na rok dograditve posameznega objekta, ki ga določi investitor.

Niso pa redki primeri, ko se za kasni gradnja tudi takrat, kadar so obveznosti investitorjev do izvajalcev poravnane pravočasno, v rokih, ki jih je postavil izvajalec ob podpisu pogodbe. Kje so vzroki v tem primeru? Razkrivamo jih v najrazličnejših težavah pri dobavi materialov in opreme, v neusklajenosti zmogljivosti kooperantov, neugodnih vremenskih razmerah itd. Toda ali ni morda eden od poglavitnih vzrokov tudi neustrezno planiranje — določanje vmesnih rokov za posamezne faze in usklajevanje razpoložljivih zmogljivosti na objektih, ki se gradijo sočasno? Kako torej že pri planiranju najti optimalno rešitev?

Klasični način planiranja po mesecih prav gotovo ni dovolj natančen, ker je tak plan po navadi izdelan samo zaradi zahteve investitorja, da bi le-ta pravočasno razpisal in poiskal izvajalca za vsa druga dela (obrtiška, instalaterska, investicijska oprema). Med gradnjo se pri takem načinu planiranja pokaže, da posamezne faze več ali manj odstopajo od planiranih terminov — kolikor sploh kdo takšen plan zasleduje. Redki so tudi primeri, da bi pri objektivnem podaljšanju roka popravljali plane in tako vse napredovanje posameznih del več ali manj »visi« na managerskih sposobnostih ljudi, ki so odgovorni za potek gradnje. Tudi gantogrami niso dovolj zanesljiva metoda planiranja, ker so delani na približno enakih osnovah, zasledovanje med gradnjo pa je precej težkoče, kadar gradnja objekta ne napreduje po predvidenih rokih. Tako se poraja vprašanje, kako najti najprimernejšo metodo planiranja v času, ko se na tržišču vedno bolj zaostrujejo dograditveni roki in ko je problematika višine stroškov v podjetju čedalje bolj aktualna.

V industrijski proizvodnji so se razvile številne metode, ki se uporabljajo pri različnih primerih planiranja, kadar gre za zaporedje del. Težave pa nastanejo takrat, kadar opravljamo več vrst del sočasno, pri katerih se pojavlja možnost križanja in prepletanja enega z drugim. V zadnjem času v tem primeru dobiva čedalje večjo veljavo metoda OMREŽNEGA PLANIRANJA, imenovana tudi CPM (Critical path Method), ki rešuje vsa križanja del na podlagi grafično prikazane mreže. Planir-

ranje po CPM pa se izvaja v treh stopnjah:

- postavljanje problema v omrežno obliko;
 - postavljanje časovnih omejitev za posamezne faze dela (operacije);
 - iskanje cenejših načinov na osnovi dobljenih rezultatov v prejšnjih dveh stopnjah.
- Osnovna lastnost te metode je v tem, da delamo z natančno določenimi termini, kar zahteva tudi natančno določanje časov trajanja posameznih del (norme). V mreži, ki ima za vsako operacijo določen čas trajanja, nam ni težko najti najdaljšega kontinuiranega zaporedja dogajanj — imenovanega tudi *kritična pot*. Ta pot ne vsebuje nobenih časovnih rezerv; vsaka zakasnitev pri katerikoli operaciji na njej vpliva neposredno na podaljšanje roka. Vse druge operacije izven te kritične poti pa vsebujejo določeno rezervo v času, ki nam pove, koliko lahko zakasimo z določenim delom od trenutka, ko so bili zanj dani vsi pogoji za nemoten začetek. Iz tega sledi, da je možno samo vzdolž kritične poti ustvariti prihranke v časih in vplivati na dolžino izdelave projekta.

Po dosedanjih izkušnjah obsega kritična pot le 18 % vseh dejavnosti projekta. Pri ponovni analizi samo kritičnih operacij pa lahko z organizacijskimi in tehnološkimi dopolnitvami ta odstotek še zmanjšamo. Posameznim dejavnostim na kritični poti je seveda možno z večjim angažiranjem delovne sile, strojne opreme in organizacijskimi prijemmi skrajšati čas gradnje ali racionalizirati efekte. To tembolj, ker dosedanje rezultati razkrivajo, da pri gradnji stanovanj obsegajo 70 % kritične poti gradbena dela in le 30 % obrtniška dela.

Naj navedem še nekaj prednosti, ki jih ta metoda prinaša:

- zasledovanje plana in vodenje po tej metodi je zelo preprosto in izključuje vsako sa-

movoljno poseganje v tok dogajanja ter omogoča v vsakem času preverjanje posameznih rokov s strani investitorja.

- omogoča točno opredeljevanje nalog, sočasno pa zahteva višjo stopnjo delitve dela, dosledno izvajanje notranje specializacije ter formiranje delovnih skupin, organiziranih po faznem principu.

- na podlagi izračuna časov trajanja posameznih operacij in stopnje učinka je možno predvideti in organizirati optimalne skupine ljudi, kar zagotavlja večjo učinkovitost poslovanja in boljše izkoriščanje razpoložljivih strojnih kapacitet.

- omogočena je uskladitev razpoložljivih zmogljivosti kooperantov z lastno proizvodnjo.

- objekti se lahko prevzamejo v gradnjo z veliko večjo gotovostjo, da jih bomo v določenem roku zgradili.

- za izračunavanje mreže je možno uporabiti elektronske računske stroje, kar daje planiranjem velike prihranke na času ter omogoča hitro spreminjanje planov, kadar nastopijo nenpredvidene težave ali pa se zaradi nepredvidenih okoliščin spreminja potek del.

Planiranje je veliko do- ločnejše tudi v ekonomskem smislu, ker poleg usklajevanja razpoložljivih zmogljivosti daje odgovore na ekonomsko proizvodnje, kar je bila bistvena pomanjkljivost klasičnega načina planiranja.

Iz tega pa lahko spoznamo, da je omrežno planiranje tudi obsežno, ker zahteva od planerja dobro poznavanje tehnologije, organizacije proizvodnje, projekta in študij dela. Samo količine, normativi in »izkusnje« so prebistva osnova za tako delo. Priprava dela, brez katere si danes gradbeništva ne moremo zamisljati, mora biti zato na tekočem z realizacijo projekta in mora pravčasno vplivati na potek dogajanja, kadar je to potrebno.

OD VSEPOVSOD

● LENART V SLOVENSKIH GORICAH:

KOMBINAT NA TRDNEJŠIH TLEH

Kmetijski kombinat v Lenartu, ki je minulo poslovno leto zaključil s precejšnjo izgubo in je zato že vse kazalo, da bo treba uvesti prisilno upravo, se letos le postavlja na svoje noge. Spremenjena notranja organizacija dela, uvedba nagrajevanja po delu in delitev dohodka na delovnih enotah, zaostrena delovna disciplina in odgovornost pri delu, vse to je prineslo prve rezultate. Še lani, kot rečeno izguba, ob zaključnem računu, letos ob polletju na je že 39 milijonov S-dinarjev dohodka, pri tem pa je kombinat že uspešno vrnil banki 120 milijonov S-din kratkoročnega kredita.

PRI TRBOVELJSKIH UPOKOJENCIH

Poročali smo že, da so trboveljski upokojenci dobili preurejen dom, v katerem se lahko sestajajo in pokramlja-jo med seboj. Poleg tega doma, ki so ga odprli prejšnji mesec, pa imajo tudi še en dom. Zgradili so ga upokojenci iz Žabjeka in Ribnika. Toda pustimo raje besedo predsedniku in podpredsedniku trboveljskega društva upokojencev Filipu Murnu in Mirku Blancu:

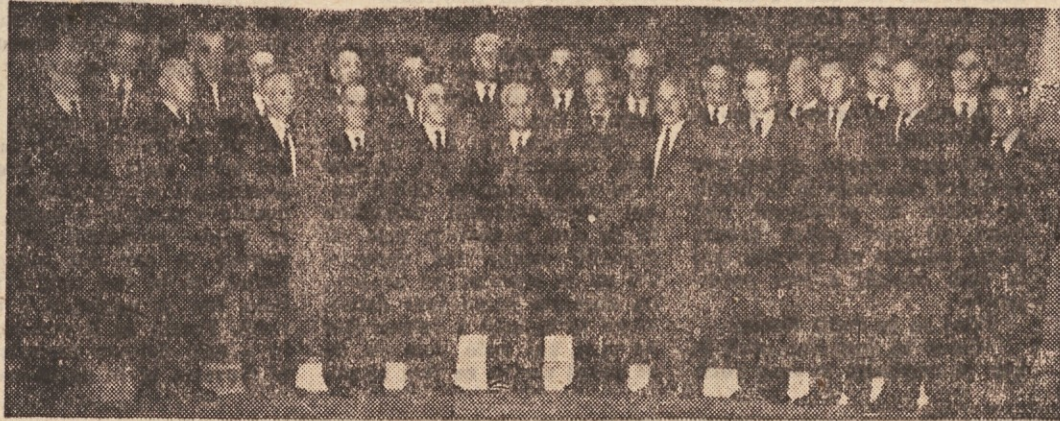
»Naše društvo, ki šteje kakih 2400 članov, je zelo dolgo iskalo primeren prostor, kjer bi se lahko sestajali. Po dolgem času nam je le uspelo, da smo dobili svoj koteček. Tako imamo zdaj v novem domu poleg upravnih prostorov še dve klubski sobi, ki pa žal, še nista docela urejeni, in točilnico. Zato se na sestanke in vaje pevskega zbora zbiramo kar v točilnici. Pevski zbor imamo že dve leti in šteje 26 članov.

Letos je že imel dva nastopa in na obeh nas je občinstvo lepo pozdravilo. Zadnje čase se ogrevamo tudi za ustanovitve dramske skupine, ki naj bi vsako leto pripravila dve predstavi. Mimo tega pa že deluje šahovski klub. Ta je svojo aktivnost dokazal z osvojenim prvim mestom na lanskem tekmovanju med sindikalnimi podružnicami, letos pa so naši šahisti na podob-

nem tekmovanju zasedli tretje mesto.

Ker se naši upokojenci zelo zanimajo za ogled krajev v naši domovini, smo letos že organizirali nekaj izletov, obiskali smo Črnomelj, Metliko, Krško, Brežice, Bizeljsko, Kumrovec, Rogaško Slatino, Veliko planino, Idrijo in Postojno. Na jesen pa naj bi šli v Goriška brda.

Vili Guček

ARENA 1967

Majhna atrakcija, ki jo je festival podaril Puljčanom in njihovim gostom, je bil veliki pano — eden izmed mnogih — z golim ženskim hrbtom in črnim mačkom, ki se je vgnezdil na zadnjici. Mimoidoči so se mu nasmihali, se ustavljali pred njim, ga komentirali, ga na skrivaj ali očitno občudovali in ga fotografirali. In vabil jih je v Arenu — v največji kinematograf na svetu.

Vstopnice so bile večidel že vnaprej razprodane, kajti tisoči ljubiteljev filma so se odločili za celoletenski abonma v Areni. Za preostalih nekaj mest, ki so vsak večer menjavala lastnike, pa se je pred blagajno vsakokraj vnmel spopad.

Jugoslovani smo v fimski sezoni 1966/67 zmogli trideset igranih filmov. Za festivalsko prijavo se niso odločili le trije producenti, kar pa navdušenja občudovalcev filmske ustvarjalnosti ni prav nič zmanjševalo. Zato pa je kot mrzel tuš deloval odločitev uradne festivalske žirije, ki se je nekaj dni pred uvodno ceremonijo sestala v ljubljanskem Levu in sklenila: na festivalsko platno pustimo le 16 fimskih naslovov. Sledili so komentariji, ugovori, užaljena reagiranja. Predstavniki festivala so se potili na tiskovnih konferencah, sklicanih tik pred startom. A sklep je sklep in ni ga mogoče spreveči. Torej smo se potolažili. »Na vse zadnje,« smo si rekli, »je kar prav, da smo strogi. Jugoslovanski film se je zadnje čase vzpel na višjo raven, si pridobil dober glas, pričel žeti priznanja, kar vse naj obvezuje tudi v puljski Areni.«

Potem se je festival začel. Pili smo doživljaja, trepetali v silu zvokov in barv, zbirali avtograme, pričakovali... ko pa je luč ugasnila in so se splašeni galebi vrnili nad kamniti rob Arene, se je začelo zares — in gledati smo pričeli s treznimi očmi.

KAJ SMO VIDELI?

Jugoslovanski film že dolgo, dolgo ni več v zibelki in nikomur več ne pride na misel, da bi ga bilo treba pestovati. Njegova otroška leta so mimo, njegovi vrstniki od vsepovsod imajo enako odprta vrata do naših oči in naših src. Vse najboljše mu sodimo na življenjsko pot, vendar mu niti ne moremo niti ne želimo ničesar odpustiti. Vendar smo našim filmskim avtorjem veliko pravičnejši, kot smo bili še pred leti, ko smo bodisi velikodušno in prizanesljivo odpustili napake ali pa z napakami vred zavračali tudi vse, kar je bilo vrednega. Takrat je imel »domači« film razmeroma malo privrženec in zato torej toliko več nasprotnikov, ki naših filmov sploh niso hodili gledat. Zdaj je drugače. Dober jugoslovanski film je dober brez pridržka in lahko brez težav postane absolutni »rekorder«: producenti »Zbiralcev perja« so, na primer, lahko izpisali puljske pločnike s podatkom, da si je v Beogradu ogledalo njihov film 320 tisoč gledalcev — številka, ki presega vse dosedanje jugoslovanske kinematografske rekorde.

Naš film se je ne le objektivno, pač pa tudi v našem odnosu do sebe izenačil z množico filmov, ki prihajajo z vseh vetrov sveta. Njegova jugoslovanska državljanstva ga niti ne rešuje niti ne spodbija več: znašel se je sredi enakovredne konkurence in se spopadel z njo na

na najbolj neposreden način. s prizadevanji po kvaliteti, po učinkovanju, po sodobnem filmskem izrazu. Veseli smo ga, če je dober, nejevoljni, če je slab. Tako je torej odločilno zgolj in samo njegovo primerjalno vrednotenje, pri kritiki estetsko nekoliko bolj zaostreno, pri gledalcih prepuščeno instinktu in spontanim kriterijem.

To pripovedujem zato, da bi pojasnil vzdušje v festivalski Areni. Prejšnja leta so se ustvarjalci navdušeno sklicevali na puljsko občinstvo, ki je znalo z aplavzom pri »odprti sceni« izražati svojo privrženost in sporočati svoja občutja. Letos je ta nenavadni in enkratni stik ugasnil in se sesul v svojevrsten nesporazum. Puljsko občinstvo ni bilo navdušeno nad festivalom, mnoge režiserje so izžvižgali.

SO KRIVI FILMI ALI GLEDALCI?

V zvezi s tem si moramo odgovoriti tudi na poprej zastavljeno vprašanje: kaj smo videli v Areni?

Videli smo dvoje izrazito nacionalno obravnavanih, po literarni izvirnosti izjemnih filmov: srbsko »Hasanaginica« in hrvaško »Brez« (po Slavku Kolariju). Nato smo videli hudomušno poetično »Jutro« (film o zadnem dnevu vojne in prvem dnevu miru, torej film o revoluciji in o tem, kaj se je tiste čase zgodilo). Videli smo napeto štorijo o »Diverzantihi«. Videli smo čenike v srbskem »Prazniku« in smrt nekega mesta ob obali morja, kot jo je doživel in posredoval prav hrvaškega filma Vatroslav Mimica v svojem sicer neponovljivo lepo posnetem, a dramaturško okornem spodrsnjaju »Kaja, ubil te bom«.

To so bili »zgodovinski« filmi.

Večina letošnjih del pa je — kar je posebej vredno omembe! — tematsko sodobnih. Jugoslovanski film, ki smo ga vse do letos še delili na partizanskega — in to najprej — ter nato še sodobnega, je po izkušnjah letošnje Pule mogoče deliti precej drugače: sodobnost je malone v celoti zajela naše filmske avtorje, kar ni čudno, saj so pretežno mladi, angažirani v sedanosti. Gre le za to, koliko imajo povedati in kam so usmerjeni: ali v subjektivno izpovednost, torej v čisto avtorsko, ali v objektivno pripovedovanje. Prav na tej prelomnici se je letošnja filmska ustvarjalnost razcepila: gledano z oči filmske estetike v prid izpovedno angažiranemu konceptu, sodeč po reagiranju publike v Areni pa v prid pripovednemu filmu. Za kateri ustvarjalni princip pa se naj opredelimo? Vsakršno načelno opredeljevanje je nesmiselno. Res pa je, da je letos izpovedni

princip kvaliteto presegel pripovednega. Zahtevnejši gledalci so našli več zadoščenja od preprostejših.

Med izpovedovalce bi kazalo uvrstiti slovenskega lirika Matjaža Klopčiča z obema prvenecema: z »Zgodbo, ki je ni« in s »Papirnatimi avioni«, pa tudi že omenjenega Mimico z njegovim »Kaja, ubil te bom«.

Se zmerom v območju izpovednosti, čeprav ne docela, so Petrovičeve »Zbiralci perja«, Pavlovičeve »Prebujanje podgan« ter Makavejeva »Ljubzenski primer«, filmi, ki so hkrati izpoved in pripoved, ustvarjeni z močnimi avtorskimi potezami in z nadihom svežine, ki je poznavalce filmske umetnosti najbolj očarala, četudi je nekajkrat segla predaleč v območje avtorske samovolje.

Naklonjenost tem in takim težnjam je seveda povzročila odklon od filmov, izdelanih v stilu ustaljene filmske dramaturgije. Film, kot so »Protest«, »Četrti sopotnik«, »Iluzija« in »Kam po dežju«, so izrazito družbeno in eksistencialno aktualni, saj obravnavajo bistvene probleme jugoslovanske sedanosti: protest proti razvrednotenju posameznika, proti popredmetenju interesov, proti vseh vrst moralnim deformacijam. In vendar nas niso ogreli. Preveč šablonski so, izdelani v stilu že splošno znanih gesel. Videti je, kot da so njihovi producenti zamudili vlak: pred leti bi nas bili vznemirili in pritegnili, danes nas pušajo hladne.

LOTIMO SE POVZETKA

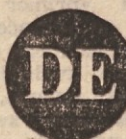
Najboljše, kar je predstavil letos festival, so nekatere sveže, obetajoče izpovedi. Nekateri režiserji doživljajo svet z izmitimi očmi, sproščeno, sveže in polno, svoja doživljaja pa nam znajo posredovati odprto, brez sleherne uklenjenosti v konvencije. Premagali so okostene okvire naše filmske produkcije, ki avantgardnim prizadevanjem toliko let ni dala dihati. Letošnja Arena je v tem smislu nova opora za upanje, čeprav še ne neizpodbiten dokaz. Kajti dosežki so redki in tudi sami v sebi še neizčisljeni.

Publiki pa je festival, kot rečeno, dal malo. Dosežkom nove, avantgarde filmske estetike ni bila kos, klasična filmska dramaturgija se je predstavila v konvencionalni, bolj ali manj jalovi podobi, ki so je tudi kruha in zabave težji že preobdleni. Zdelo si kvalitete, ki pa i h pripovedna smer v jugoslovanskem filmu letos ni premogla.

Jugoslovanski film doživlja renesanso, njegova publika pa ga izžvižga. Kam to vodi? Tudi o tem je bilo izrečenih in izpisanih nemalo besed. Celo pomisleke o možnosti petnaštre repize v letu 1968, je bilo slišati. Toda Pula bo seveda ostala, kajti postala je pojem. Treba jo bo le temeljiteje pripraviti: s filmi, ki ne bodo niti samo ponavljanje že povedanega niti samo iskanje, pač pa bodo v sebi utrjeni in urejeni dosežki, in s filmsko vzgojo, ki bo preslala delo v neščici zaprtih krovkov. Ne bilo bi prav, ko bi se naš film in njegovo občinstvo na točki, ki ju je zblizala in sta se ob njej medsebojno oplemenitila, pričela spet razhajati.

VIKTOR KONJAR

KAŠO IN KOGA ŠTIPENDIRAMO?

ZASLEDUJE
ŠTIPENDIJSKO POLITIKO
V NAŠI REPUBLIKI

Ali žagamo vejo, na kateri sedimo?

Dvajsetega aprila sta republiški in prosvetno kulturni zbor slovenske skupščine izglasovala zakon o izobraževalnih skupnostih in o financiranju vzgoje in izobraževanja v SR Sloveniji. Tako smo poslednji med republikami dobili zakon, ki naj bi konkretiziral v naših družbeno ekonomskih pogojih splošni zakon, ki ga je sprejela Zvezna skupščina že sredi minulega leta.

Zakon določa načela o sredstvih za izobraževanje in vzgojo in načela o izobraževalnih skupnostih, hkrati pa daje številna obvezna in pogojna pooblastila, na podlagi katerih izobraževalne skupnosti lahko samostojno rešujejo posamezna finančna vprašanja izobraževanja in vzgoje.

V skladu s pooblastili zakona, naj torej izobraževalna skupnost v svojem statutu predvidi tudi sredstva za štipendije in posojila nadarjenim učencem in študentom, predvsem otrokom materialno šibkejših staršev.

PODEDOVANI ŠTIPENDISTI

Na občinski skupščini Domžale, ki je v šolskem letu 1966/67 štipendirala 38 in kreditirala 18 učencev ter študentov, je komentiral politiko štipendiranja Peter Primožič, načelnik oddelka za skupne in družbene službe:

»Štipendiranje pri nas ureja odlok občinske skupščine Domžale o štipendijah in posojilih za izobraževanje, uveljavljen 15. julija lani. V Domžalah namreč menimo, da je štipendija instrument kadrovske politike in hkrati eno izmed sredstev za reševanje socialno ekonomskega položaja dijakov in študentov. Zato dajemo štipendije samo na podlagi plana potreb po kadrih v družbenih službah ter upravnih in drugih organih naše občinske skupščine. Za redni študij na šolah druge stopnje, na fakultetah, umetniških akademijah, višjih in visokih šolah. Štipendije tudi podeljujemo samo na osnovi javnega razpisa. Odlok namreč določa, da mora biti razpis objavljen v dnevniku Delo in Občinskem poročevalcu, biti mora izbešen na oglasnih deskah po vseh šolah v občini, dobiti pa ga mora tudi zavod za zaposlovanje delavcev.

Štipendije sklada za štipendije in posojila za šolanje občine Domžale, kot ga uradno imenujemo, sestavljata dva dela: osnovni in stimulativni. Osnovni del se določa na podlagi povprečnih dohodkov na družinskega člana, stimulativni del pa se odmerja upošteva letnik šolanja ter učni uspeh. Podobni kriteriji veljajo tudi pri naimanju posojil za študij.

Letos je štipendije in posojila razpisal še upravni odbor sklada. Sredstva, namenjena štipendiranju, ki jih je skupaj 14.800.000 S-dinarjev, pa bo upravni odbor že do začetka šolskega leta prenesel na tekoči račun temeljne izobraževalne skupnosti, kolikor bo to odobrila občinska skupščina. Začasni statut temeljne izobraževalne skupnosti Domžale namreč v 42. členu med drugim zagotavlja tudi sredstva za štipendiranje.«

ZOPET NEZANIMIVE ŠTIPENDIJE

Upravni odbor sklada za štipendije in posojila v Domžalah je letos razpisal 20 štipendij za študij na pravni, ekonomski in filozofski fakulteti ter pedagoški akademiji. Do konca razpisa pa je dobil vsega 14 prošelj! Za štipendije, namenjene študiju slavistike, svetovne književnosti, sociologije, psihologije in defektologije pa se sploh nihče ni potegoval!

Za posojila je zaprosilo še manj kandidatov, le 13! Povprečna višina štipendije ali posojila je 24.000 S-dinarjev, verjetno pa ju bodo še revalorizirali!

Štipendije v Domžalah torej so, ni samo kandidatov zanje!

SKRB MOJA, PREIDI NA DRUGEGA!

Ko je naš tednik zasledoval izvajanje priporočila Izvršnega sveta SR Slovenije o financiranju drugostopenjskega šolstva, smo zapisali:

»Dejstvo je namreč, da so vsi skladi za financiranje drugostopenjskega šolstva v Sloveniji toliko pod planom, da si danes, v mesecu juliju, marsikje uravičeno zastavljajo vprašanje, kje vzeti sredstva za izplačilo osebnih dohodkov že za prihodnji mesec.«

Skrb moja, preidi na drugega! In res: vse reve in težave, s katerimi so se borili skladi za financiranje drugostopenjskega šolstva, so sedaj padle na rame novih temeljnih izobraževalnih skupnosti.

Temeljne izobraževalne skupnosti sedaj s težavami izpolnjujejo celo obvezne naloge, da pri tem o neobveznih sploh ne govorimo. Nič ne pomaga, če imajo v statutih zapisano, da temeljna izobraževalna skupnost zagotavlja učencem in študentom na svojem območju tudi sredstva za štipendije in posojila, ko pa nimajo denarja.

TOŽILI BODO!

Poskušajmo ponazoriti težave izobraževalnih skupnosti vsaj z dvema primeroma, ki nam ju je uspelo zbrati v tem še vedno močno počitniškem obdobju.

Temeljna izobraževalna skupnost Ljubljane za letos še ni mogla razpisati štipendij. Njeni predstavniki so nam pojasnili, da zavoljo tega, ker pač nimajo na voljo dovolj finančnih sredstev že za redne obveznosti skupnosti. Temeljni izobraževalni skupnosti Ljubljana namreč še vedno dolguje 26 občinskih skupščin 1 milijardo 60 milijonov S-dinarjev, a dolg sega dve leti nazaj! Začasni tajnik skupnosti Dušan Djukanović nam je omenil, da bodo iztožili ta dolg in prisilili občinske skupščine, da poravnajo svoje obveznosti.

Podpredsednik skupščine občine Šiška Mirko Damjan pa nam je dejal: »Preden bo denar izterjan pa bomo imeli namesto enega samega reveža, to je srednjega strokovnega šolstva, kopico revežev, ki bodo glavno terjali denar.«

Ali pa v Grosupljem! Delovne organizacije bežijo od svojih obveznosti in počelo videti problemov, ki bi jih lahko pomagale razreševati. Po sredi je spet denar. Temeljna izobraževalna skupnost Grosuplje zato ni razpisala štipendij.

Vse pogostejše poudarjamo, da so sposobni kadri eden izmed temeljnih pogojev za uspešno izvedbo gospodarske reforme. Ali nismo včasih podobni tistemu, ki žaga vejo, na kateri sedi?

MATJAŽ VIZJAK

Tudi poklicna šola za galvanizerje

»V okviru katere šole pa naj bi organizirali oddelke za galvanizerje?«

»S poklicno šolo kovinske stroke v Ljubljani smo se že odgovorili, da bomo na njej organizirali oddelke za galvanizerje. Mimo tega pa smo že poslali vsem zainteresiranim tudi obvestilo za vpis v šolo. Šolanje bo trajalo tri leta, kandidat, ki bo šolo uspešno zaključil, pa bo dobil naziv kvalificiranega galvanizerja. Vpišejo pa se lahko na šolo tudi vsi delavci s končano osemletko in ki vsaj eno leto že delajo na področju površinske zaštite. Šolnina bo znašala 150.000 S-dinarjev. V tej vsoti pa so seveda vračunani tudi vsi stroški za učbenike,« še pojasnjuje Anton Jež.

»Kaj vse bo obsegal učni načrt?«

»Učni načrt bo razen splošnih predmetov obsegal še naslednje strokovne predmete: osnovne anorganske kemije, elektrokemije, osnovne galvanotehnike, matematiko za galvanizerje in seminar dela v galvaniki. Ob koncu šolanja pa nameravamo organizirati tudi strokovno ekskurzijo z ogledom nekaterih večjih galvanik v Sloveniji. Naj dodam še to, da če se bo za študij prijavilo veliko kandidatov tudi izven Ljubljane, bomo organizirali dopisno šolanje z enakim učnim načrtom ter kontrolnimi in zaključnimi izpiti.«

»Kakšen pa je odziv na razpis za omenjeno šolanje?«

»Za začetek kar dober, zlasti mladi ljudje se zanimajo za poklic galvanizerja. Zelo radi bi sicer videli, da bi se v šolo prijavili tudi delavci, ki že zdaj delajo v galvanjskih oddelkih, nimajo pa ustreznih izobrazbe, čeprav so seveda vrata šole na široko odprta tudi mladim ljudem, ki končujo osemletko in se odločajo za ta poklic.«

M. Z.

Pa še res je....!

Pride Italijan s svojo slovensko sorodnico v ljubljansko Metalko in želi za lire kupiti gospodinjski stroj.

»Prodajamo samo za dinarje,« ga zavrne prodajalca in ga napoti drugam.

Ker se je tudi tam nekaj zataknilo, je Italijan odnesel devize s seboj v Italijo in bo doma kupil pralni stroj za ljubljansko sorodnico.

Ko smo podatek preverjali, nam je vodja prodajnega oddelka v Metalki odvrnil:

»Prodajo za devize smo opustili. Prodajalci ne znajo tujih jezikov in se pred tujci smešijo. Menjava deviz je tudi tako komplicirana, da mora stranka čakati po deset minut...«

Vsekakor močni in prepričljivi argumenti!

Kozerija

Tole zgodbo mi je povedal prijatelj, ki dela v industrijsko-kmetijskem kombinatu v našem mestu. Napisal sem sleherno njegovo besedo, vi pa sami presodite, če je govoril resnico.

x x x

Vse skupaj, kar so kasneje imenovali »primer tovariša Korena«, se je začelo tistega usodnega plačilnega dne, ko je Ivan Koren, kvalificiran delavec v naši tovarni, vzel pri blagajni kuverto s svojimi mesečnimi prejemki, pregledal njeno vsebino, potem pa odšel nazaj k blagajniku in mu dejal:

»Oprostite, najbrž ste se zmotili.«

Blagajnik se je začudil:

»Se vam zdi, da ste dobili premalo?«

»Ne, je rekel tovariš Koren, »zdi se mi, da sem dobil preveč!«

*

Naslednjega dne ga je ob šestih zjutraj poklical generalni direktor kombinata in mu dejal:

»Koren, povedali so mi, da ste se včeraj kregali z blagajnikom.«

»Nisem se kregal,« je pojasnjeval Koren, »le povedal sem mu, da mi je, po mojem izračunu, dal skoraj 25 jurjev preveč. Če sem prejšnji mesec dobil 90 tisočakov, v tem mesecu pa sem naredil za 10 odstotkov več sponk kot v preteklem, hkrati pa so se podražili osnovni življenjski artikli za 1%, potem bi moral

ratih naših vodilnih tovarišev, v sklepih plenimov in kongresov, v priporočilih vodstev družbenih organizacij, katerih člana sva oba. Tako smo rekli — lahko si delimo samo tisti denar, ki smo ga z delom zaslužili. In rekli smo še, da moramo vpletati tak način delitve, da bo vsak delavec lahko sam zase izračunal, koliko je

vim, milo rečeno, čudnim početjem.«

Spet dan kasneje je zasedal delavski svet in njegovi člani so sprejeli naslednji sklep:

»Treba je ugotoviti, zakaj je tovariš Koren pokazal tako negativni odnos do delitve osebnih dohodkov v minulom mesecu. Če je res, da je v

nekateri sodijo, da ga opazujejo psihiatri v Polju, drugi pa trde, da honorarno piše referate.

Toliko mi je povedal prijatelj iz Industrijsko-kmetijskega kombinata. Lahko mi verjamete, da sem tudi jaz skušal najti tovariša Korena. Pa nisem uspel. Če bi ga kdaj kdo od vas, ki boste prebrali te vrstice, ko naključju srečal ali ga morda tudi našel, naj mu pove, da bi z njim zelo rad spregovoril kakšno besedo.

JANEZ VOLJC

IDEALIST

dobiti največ 100 tisočakov. Dali pa ste mi 124.872 dinarjev. Za to gre. Samo vprašal sem blagajnika, zakaj mi je dal skoraj 25 tisočakov preveč.«

Direktor ni skrival svoje ga začudenja:

»Tovariš Koren, doslej sva se dobro razumela in še nikoli se nihče ni pritoževal nad vami ali nad vašim delom. Dajte, odkrito mi povejte, kaj bi radi dosegli s tem početjem?«

Zdaj se je čudil Koren: »Samo to, kar smo rekli in kar je napisano v vseh refe-

res zaslužil. Jaz sem storil samo tisto, kar smo rekli.«

*

Dan kasneje se je sestal kolegij in direktor je pod točko »razno« obrazložil Korenov primer. Dejal je:

»Ne vem, kaj ima za bregom. Povedal sem mu, da smo v minulom mesecu dobili nekaj nepredvidenih dohodkov in da smo si zavoljo tega vsi razdelili nekaj več denarja. On pa je vztrajal pri svojem, da sprejme samo tisti denar, ki ga je zaslužil z delom! Res ne vem, kaj hoče, vem pa, da se nekaj skriva za tem njegov-

ozadju tega odnosa demagogija in da je njegov nastop odraz želja po poceni popularnosti, se mora z njim ukvarjati disciplinska komisija.«

Tega sklepa pa tovariš Koren ni prebral in sploh ni vedel zanj, kajti istega dne ga je sindikalna organizacija kaznovala s strogim ukorom, ker je bojda povzročal notranje nemire in ker mu nihče ni verjel, da bi rad uveljavil le tisto, kar je napisano v referatih. Potem je Koren izginil in v naši delovni organizaciji ni človeka, ki bi ga še srečal;

GOR IN DOL PO CARINSKIH PARAGRAFIH

2. Hvala za takšno zaščito!

Nehvaležno delo sem si naprtila. Mislila sem pač, da se kje kdo ali več ljudi stalno ukvarja s carinskimi vprašanji in da bom podatke, ki sem jih zbrala v podjetjih, dopolnila z ugotovitvami strokovnih služb. Zgodilo pa se je takole: na republiški gospodarski zbornici so mi potisnili v roke »Obrazložjenje nacrtja carinske tarife« iz maja 1965, predloge za spremembo carinskih tarif, ki jih je tajništvo Gospodarske zbornice SRS izdelalo lani jeseni po razgovoru s proizvajalci in potrošniki posameznih skupin izdelkov, in seveda, izhodiščna načela sprememb. Po dopolnilne podatke novejšega datuma pa so me poslali k predsedniku sveta za kovinsko in elektroindustrijo pri gospodarski zbornici.

Tovariš Tanko, direktor ljubljanskega Roga, ki naj bi me podrobneje informiral o carinskih težavah v industriji, pa se je začudil: »Jaz naj bi kaj vedel o carinah, to je stvar posebne službe na zbornici.«

Strokovnjak z republiške gospodarske zbornice, ki ravno te dni kot član komisije za carinska vprašanja na vrata nos pregleduje, korigira, dopolnjuje in usklajuje jeenske predloge za spremembo carinskih stopenj, me je izvedensko posvaril:

»Ne nasedajte podjetjem. O carinah stresajo lovske.«

Zanj je naša carinska politika dobra. Prepričeval me je, da primerjave gospodarstva med tujimi in našimi carinskimi stopnjami ne držijo, ker tujim priključuje še vse druge izvozno-uvodne dajatve. Prepričal me pa ni, kajti v isti gospodarski zbornici, samo v drugi sobi, sem malo poprej slišala, da bi morali bolj upoštevati carinske stopnje drugih držav in naše skupne gospodarske interese.

PODATKI IZ MOJE BELEŽNICE

V marsikaterem podjetju je razgovor o desetem vprašanju nanesel mimogrede tudi na carine. Anomalije so mi na kratko omenili, videti pa niso bile prav nič lovske. Sicer pa naj omenim izjavo predstavnika celjske Cinkarne na sestanku slovenskih gospodarstvenikov z zveznim sekretarjem za zunanjo trgovino, ki je lakonično rekel:

»Če se uredijo carinska vprašanja, bomo šestkrat več izvozili.«

Spominjal me je na kmeta, ki se v juliskem večeru ogleda po vremenu, potem pa reče: »Jutri bomo želi.« Prepričevanje o tem, »zakaj« tako samozavestna trditve, pač ni potrebno... Za spremembo neustreznih carinskih dajatev kajpak tako

kratka izjava ne zadošča. Vendar mislim, da je Cinkarna obrazložila svoje mnenje in predlagala izboljšave, če ne prej, pa za nedavno sejo carinske komisije pri republiški gospodarski zbornici.

V Adria avio-prometu mi je direktor omenil:

»Žalostno je, da moramo za dele, ki jih po deset do petnaestkrat na leto pošljemo v inozemstvo na revizijo, vedno znova plačevati carino, medtem ko nova letala niso ocarinjena.«

V Litostroju sem si zapisala: »Uvoženi Dieslovi motorji niso zacarinjeni, sestavni deli zanje, na primer turbopihala, pa so obremenjeni s carino. Ravno tako kolenčaste gredi, ki jih pošiljamo v inozemstvo odkovati. To podražuje proizvodne stroške in zmanjšuje našo konkurenčnost. Zdi se, kot da bi pristojni s carinsko politiko podpirali uvoz in zavirali domačo proizvodnjo. Če je tako, se odkrito pomenimo.«

Najbolj pa se menda zadnje čase razburjajo zaradi carin v novomeški tovarni avtomobilov IMV. Direktno na Beograd so se obrnili zaradi tega, ker so bojdav avtomobilski deli bolj zacarinjeni kot uvožena vozila. Sam direktor se je odpeljal tja in se vrnil z obljubo, da bo problem rešen, toda razen obljube doslej še ničesar niso dobili.

Ko sem tistemu strokovnjaku, ki me je posvaril pred »lovskim« in je član carinske komisije pri zbornici, omenila, da so sestavni avtomobilski deli 31-odstotno zacarinjeni, vozila pa 20-odstotno, je dejal, da tega ne verjame. Potem se je opravičil: »Ne izključujem možnosti, da je včasih za gotove izdelke znižana carinska stopnja in da so takrat uvoženi deli za podobne izdelke bolj obremenjeni s carino, ker po sedanjih carinskih predpisih za dele niso možne občasne carinske olajšave.«

ROŽNI VENEC »LOVSKIH.« K carinam imajo pravzaprav vse gospodarske panoge precej

pripomb. Ker jih je skupno za majhno morje, se bom omejila na najzahtevnejše, ki opozarjajo na resno potrebo po spremembi carinskega instrumentarja. »Bombe«, ki sem jih zbrala — to moram povedati — za carinske strokovnjake niso »bombe«, saj v Načrtu carinske tarife iz leta 1965 piše, da ima veljavna carinska tarifa poudarjen fiskalni značaj in da so carine pomemben vir zveznih proračunskih sredstev. Dobesedno je tudi zapisano, da carina izgublja zaščitno vlogo gospodarstva in povzroča prerazdelitev narodnega dohodka v nepredvideni smeri ter povišuje cene...

Tako je bilo torej zapisano v maju 1965 in tako je še dandanes, sodeč po pripombah gospodarstva o carinskih dajatah.

Proizvajalci kovinske in elektroindustrije so se lani jeseni spraševali:

Čemu moramo plačevati visoko carino za uvožene specialne stroje, ki jih ni na domačem trgu? Visoka carina obremenjuje proizvodne stroške in zmanjšuje našo konkurenčnost. Ob pospešeni modernizaciji je carinsko breme tem bolj težko zaradi skrajšane amortizacijske dobe in kratkih kreditnih rokov.

Potrebe kovinske predelovalne industrije ter elektroindustrije so tako velike, da jih kemična, črna in barvna industrija ne morejo pokriti. Prizadeja podjetja so menila, da ob že tako slabi domači preskrbi niso umestne visoke carinske stopnje. Domača industrija izdeluje samo 10 odstotkov vseh vrst elektron, zakaj naj bi kupci za 90 odstotkov uvoženih plačevali 24-odstotno carino? Ali pa za reprodukcijski material, ki ga uvažamo. Predlagali so, naj bi kolektorje opretili carinskih dajatev, ki so izredno visoke (33 odstotkov), dokler so njihovi uporabniki vezani samo na uvoz. Spisek spornih carinskih stopenj obsega krogljice, ležaje, dekapirano pločevino, kondenzatorski papir in tako naprej. Ta rožni venec je dolg, vendar je ob koncu zapisano, da še ni popoln, ker so si nekatera podjetja vzela čas, da solidno proučijo svoje spreminjavalne predloge.

Tekstilna industrija želi večjo zaščito zoper uvoz tkanin (uvozniška mreža sega tja v Honkong) in manjšo zaščito edinega domačega proizvajalca umetnih vlaken, gumarska industrija vpije, da so izredno visoke carine za kavčuk, druga industrijska podjetja se pritožujejo nad preveč carinjenimi izdelki iz kavčuka, keramična industri-

ja zahteva, da se z visoko carinsko stopnjo prepreči uvoz nekakovostnih izdelkov s klirinskih držav...

No, če bo carinska komisija na gospodarski zbornici v treh dneh temeljito proučila vse te predloge in ugotovila, kaj je upravičeno in kaj ni, potem bom pred njo pozimi spoštljivo snela klobuk. Zakaj ne poprej? Ah, saj se nikamor ne mudi. Preden bo njene predloge obravnavalo gospodarstvo, potem pa še svet za blagovni promet in preden jih bo zvezna strokovna komisija pregledala in uskladila s predlogi iz drugih republik, bo preteklo že veliko vode. Še več pa, preden dobimo novo carinsko tarifo, ki bo zares dosledno uveljavljala načela, postavljena v Načrtu carinske tarife iz leta 1965:

Izdelki, ki jih ne proizvajamo doma in jih v doglednem času ne bomo proizvajali, praviloma niso carinsko zaščiteni, če pa je že dana zaščitna stopnja, je znatno nižja kot dosedanja.

Za izdelke, ki jih domača industrija in potrošnja potrebuje in so jih podjetja komaj začela izdelovati, je določena nizka zaščitna stopnja, da bi bili uvozniki in proizvajalci pravilno usmerjeni.

Carina za sestavne dele, ki jih domača industrija montira ali pa uporablja v svoji proizvodnji, je podvržena enakim carinskim dajatom kot gotovi izdelki.

Takole je bilo zapisano v maju 1965, kar sem v avgustu 1967 zvedela o carinah, pa kaže, da so barriere, ki preprečujejo realizacijo teh carinskih načel, še višje kot nesmotrne carinske pregrade.

Podjetja postajajo zaradi tega nestrna. V poročilu gospodarske zbornice SRS z dne 20. 10. 1966 piše: »Zadnje mesece so se podjetja večkrat obrnila na zvezne organe in zahtevala rešitev carinskih problemov. Na večino njihovih zahtevkov so ti organi niso odgovorili ali pa je bil odgovor pavšalen, da se stvari proučujejo.«

IMV je v zadnjem času doživela isto.

Nestronost prizadetih ja se stopnjuje. Kovinska, elektroindustrija in ladjedelnice so v juliju zahtevale sestanek z zvezni gospodarski zbornici zaradi neenakomernih carin...

Kanček upanja je vendarle, da se bo polžja naglica pri urejanju carinske politike končala. In dobra, pred dvema letoma sprejeta načela uresničila.

(SE NADAJUJE)
MARIOLA KOBAL

PORTRETI IN SREČANJA

Te dni so gostovali v bujnem borovem gozdu nad nekdanjo železniško postajo v Rovinju naši najboljši športniki v teku na smučeh. Rana ura — zlata ura, je bilo vsakdanje načelo mladih deklet in fantov, saj v Rovinju niso prišli na oddih, temveč na resen kondicijski trening. Uro in pol teka že pred zajtrkom, potem dopoldansko »delo«, pa še popoldansko, to zares niso nobene počitnice. Zato so kajpak prišli v Rovinju samo tisti, ki mislijo resno, ki jim pomeni

potrebni kondiciji in vajam za moč. Dnevno pretečem 25 kilometrov, marsikateri kilometer tudi v breg. Hitrost in kondicija sta namreč mnogokrat odločilnega pomena na smučeh...

Ker pri teku na smučeh »igrayo drugo violino« roke, morajo tekači misliti tudi na to. A Lidija vsaj v tem primeru nima večjih problemov, ker ima v svojih rokah več moči od marsikaterega fanta. Trdo delo na polju in v službi pomeni namreč tekmovalki dragocen trening. In ker Lidija nima bratov, je dela na polju še toliko več. V trgovini pa, Lidija Pšenica je namreč po poklicu prodajalka, je delo več kot naporno. Nenehno prekladanje vreč in težkih zabojev preženeta človeku iz telesa sleherni šibkost. Posebno, če je komaj pri dvajsetih, kot je naša tekmovalka.

»Treniram v veliki večini sama, le nekajkrat na leto se dobimo na skupnih pripravah,« mi je dejala dekle iz Mojstrane. »Po svoje imam tu-

Na belih stezah

zimski pokrajina več kot pa mestne imenitnosti današnjega dne.

»Smučam že od svojega tretjega leta, v teku pa sem se prvič pomerila na šolskem prvenstvu, ko mi je bilo osem let...« je pripovedovala Lidija Pšenica, naša najboljša tekmovalka v smučarskih tekih. »Z enajstim letom sem nastopila na mednarodnih FIS-A tekmah v Bohinju. In tako se je pravzaprav začelo.«

Nadaljevala Mojstranka Lidija. Medtem ko je zavijal jugo in so suhe borove iglice kot droben dež udarjale ob pisane platnene strehe, je mlada tekmovalka razgrinjala svojo dosedanje pot. Na smučeh je doživela že veliko lepega. Nimalokrat pa se je zgodilo, da ji je sreča obrnila hrbet. Toda, Lidija se ni dala kar tako. Tudi leta 1961, ko si je le dan pred državnim prvenstvom zlomila obe roki, ni vrgla puške v koruzo. Po več tednih mirovanja so ji zdravniki sneli z rok mavčne ovojje in Lidija je spet stopila na smuč in se vrnila na svoje ozke bele stezice.

»Tako leta 1961 nisem nastopila na državnem prvenstvu, potem pa sem do letošnjega leta odnašala s teh tekem vsaj po eno najvišjo lovoriko. Letos mi je celo uspelo pustiti za seboj vse svoje tekme na obeh progah: na pet in na deset kilometrov...«

S temi in drugimi odličnimi rezultati v minulih letih je Lidija Pšenica dokazala, da na domačih tleh nima prave konkurence. In, če bo šlo v novi sezoni vse po sreči, bo startala Lidija Pšenica prihodnjega leta na zimskih olimpijskih igrah v Grenoblu kot edina predstavnica svoje domovine v tej smučarski disciplini.

»Zato treniram vsak dan,« mi je povedala tekmovalka. »Mrtev sezona tako rekoč ne poznam. Sedaj, ko ni snega, posvečam največjo pozornost

di nekaj sreče, saj je poslovodja trgovine, kjer delam, naša nekdanja tekmovalka Mara Rekar, ki mi rada pomaga z nasveti. Sprašujete, kako gledajo kolegi v službi na moj konjček...? Doslej smo se še vedno nekako spoznavali. Kadar rabim dopust, ga tudi dobim. Seveda — neplačanega...«

Lidija pa je nato potožila, da še niso ničili časi, ko so hodili naši tekmovalci na teke preizkušnje v tujino z opremo, ki je bila vsaj za razred slabša od tiste, ki jo uporabljajo večina tujih tekmovalcev.

»Se vedno potujem na tekmovalca z enim samim parom smuč, pa še te niso enakovredne tistim, na katerih tečejo druge tekmovalke. Še vedno namreč uporabljam neobrobline smuč in zato po potrebnem nabiram odvečne sekunde. Skoda, da je dobra oprema pri nas tako draga, da si je še danes ne moremo privoščiti.«

Na vprašanje, kako se bo odrezala čez pol leta v Grenoblu, Lidija ni hotela odgovoriti. Najbrž zato, ker je za napovedi res še malce rano, brččas pa tudi zato, ker je tekmovalka preskromna, da bi govorila o nečem, v kar ni povsem prepričana.

A. ULAGA

SAVA
TRAVARNA, GOSPODARSTVENI
KLAN

SE JE ČAS!

Izkoristite priložnost!

• ZNIZANE CENE
LEŽALNIM BLAZINAM
odlične kakovosti

v industrijskih prodajalnah
»SAVA«
v Kranju, Maistrov trg 2
v Mariboru, Trg revolucije 6